

Univerzita Karlova v Praze

Pedagogická fakulta

Katedra pedagogiky

Bakalářská práce

Profesní vzdělávání odsouzených ve vybrané věznici

Professional education of the convicted persons during the imprisonment

Jiří Hrdlička

Vedoucí práce: PhDr. Jaroslava Hanušová, Ph.D.

Studijní program: Kombinované studium

Studijní obor: Vychovatelství

2015

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Profesní vzdělávání odsouzených ve vybrané věznicí vypracoval pod vedením vedoucího práce samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále prohlašuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

.....

Podpis

Mé poděkování patří PhDr. Jaroslavě Hanušové, PhD., za odborné vedení, trpělivost a ochotu, kterou mi v průběhu zpracování bakalářské práce věnovala.

Anotace

Název práce zní: „Profesní vzdělávání odsouzených ve vybrané věznici“. Předmětem zkoumání v této práci jsou odsouzení muži, kteří vykonávají trest odnětí svobody a současně se rozhodli studovat ve Středním odborném učilišti, které se nachází ve Věznici Vinařice. Práce se blíže zaměřuje na význam vzdělávání u vězněných osob, popisuje systém vzdělávání odsouzených v českém vězeňství a možnosti vyučení se v učebních oborech v průběhu výkonu trestu. První část práce se zaměřuje na základní pojmy z oblasti vězeňství a popisuje současné možnosti dalšího vzdělávání odsouzených. Ve druhé, praktické části práce, jsou prezentovány výsledky dotazníkového šetření ze Středního odborného učiliště ve Vinařicích a navržena doporučení do praxe.

Klíčové pojmy

Penologie, Věznice Vinařice, resocializace, vzdělávání odsouzených

Annotation

Title of the thesis is: "The pedagogical influence on the professional education of the convicted persons in selected prisons". The subject of investigation in this thesis are convicted men who are executing the imprisonment and at the same time they have decided to study at Secondary vocational school, which is located in the Vinařice Prison. This thesis is closely focused on the importance of the education among the convicted persons, it describes the educational system in the czech prison system and apprenticeship possibilities in vocational programs for the convicted persons who are executing the imprisonment. The first part of thesis is focused on the basic terms of the prison system and describes current possibilities for further education of the convicted persons. In the second part of the thesis are presented the results of the survey from the Secondary vocational school in Vinařice.

Keywords

Penology, Vinařice Prison, resocialization, education of the convicted persons

1	Úvod	6
	Teoretická část.....	8
2	Vězeňská služba ČR a vzdělávání odsouzených osob.....	8
2.1	Vybrané historické mezníky Vězeňské služby	8
2.2	Vězeňská služba v současnosti	12
2.3	Struktura a členění věznic.....	14
2.4	Vymezení pojmů v oblasti penologie.....	17
2.5	Pedagogičtí pracovníci v penitenciárních zařízeních.....	19
3	Současný stav vzdělávání odsouzených osob v ČR	20
3.1	Školská vzdělávací střediska SOU VSČR a jejich učební obory a kurzy	23
3.1.1	ŠVS Heřmanice	23
3.1.2	ŠVS Pardubice.....	24
3.1.3	ŠVS Plzeň.....	25
3.1.4	ŠVS Rýnovice	26
3.1.5	ŠVS Světlá nad Sázavou	26
3.1.6	ŠVS Valdice	28
3.1.7	ŠVS Všechny	29
4	Střední odborné učiliště Vinařice	30
4.1	Zaměstnanci a provoz SOU Vinařice	31
5	Závěr teoretické části.....	33
	Praktická část.....	35
6	Výzkumná část a její realizace	35
6.1	Cíl výzkumu, stanovení výzkumných otázek a metody výzkumu	35
6.2	Výzkumné otázky	35
6.3	Metodologie výzkumu	35
6.4	Výsledky dotazníkového šetření a jejich interpretace.....	35
6.4.1	Komparace dat.....	45
6.5	Závěr výzkumné části	46
7	Závěr	47
8	Seznam použitých informačních zdrojů	49
9	Seznam příloh	50

1 Úvod

Bakalářská práce se zabývá historickým a současným stavem vzdělávání a zaměstnávání odsouzených osob ve výkonu trestu. Popisuje současný postoj Vězeňské služby ČR (dále jen VSČR), k profesnímu vzdělávání odsouzených osob v České republice.

Jeden z hlavních účelů vykonávání určitého trestu odnětí svobody by mělo být, aby odsouzená osoba po propuštění z výkonu trestu nepokračovala v trestné činnosti, vedla řádný život s osvojením si určitých pracovních návyků. Tomu všemu samozřejmě napomáhá, pokud je odsouzená osoba zařazená do určitého vzdělávacího programu, nebo různého rekvalifikačního kurzu, nebo zájmového kroužku. Snaha dál se vzdělávat a tím si zvyšovat pozdější pracovní uplatnění výrazně pomáhá k začlenění zpět do společnosti. Zároveň tak stoupá šance, že propuštěný člověk má větší šanci si najít zaměstnání a nebude dál pokračovat v trestné činnosti, což následně chrání i celou společnost. V práci se pokusím blíže popsat a vymezit některé pojmy z oblasti vězeňské služby a jejího podílu na dalším všeobecném i odborném vzdělávání odsouzených osob. Přiblížit způsob vzdělávání odsouzených v minulosti a současný stav v ČR. Podrobněji popsat rozdílné podmínky a studijní obory ve vybraných věznicích a jejich realizaci profesního vzdělávání odsouzených. Jednou z nich je střední odborné učiliště dále jen (SOU) ve věznici ve Vinařicích, které zřizuje soukromá osoba na základě akreditace Ministerstva školství mládeže a tělovýchovy dále jen (MŠMT) a dalšími jsou odloučená pracoviště středního odborného učiliště, které zřizuje VSČR a spadá pod Generální ředitelství vězeňské služby (dále jen GRVS).

Stěžejní část mé práce tvoří praktická část, kde jsem provedl dotazníkové šetření u vybraných odsouzených a anonymním šetřením chtěl zjistit především motivaci odsouzených ke studiu, jaké bylo jejich předešlé vzdělání a jejich zamýšlené pracovní uplatnění po ukončení výkonu trestu. Z navracených dotazníků jsou veškerá zjištění statisticky a graficky znázorněna. V celé České republice (dále jen ČR) neustále stoupá nezaměstnanost a situace ve Vězeňské službě není bohužel jiná. Z tohoto důvodu se jeví zaměstnávání odsouzených formou denního studia, jako nejefektivnější prostředek formy resocializace a umožnění odsouzeným, tak začít nový život, bez recidivy a ochránit tak do budoucna celou společnost. Práci jsem se snažil vypracovat tak, aby

zaujala nejen odborníky z profese, ale všechny, co o pedagogické práci ve VSČR nemají mnoho informací.

Teoretická část

2 Vězeňská služba ČR a vzdělávání odsouzených osob

Trest a trestání jdou ruku v ruce celou historií lidstva. Postupem času souběžně s vývojem lidské společnosti, se přístup k trestu a trestání začal postupně měnit a humanizovat.¹

2.1 Vybrané historické mezníky Vězeňské služby

Ve starověku převládaly především tresty smrti, tělesné tresty, mrzačení, zbavení osobní svobody, nebo lidských práv. Účel trestu vycházel celkově z principu zastrasování. Na našem území Čech, Moravy a Slezska tomu nebylo jinak a vězeňství se vyvíjelo souběžně s Habsburskou monarchií. První změny přichází s vládou Marie Terezie, která vydává zákaz mučení a trestní kodex, ve kterém mimo jiné omezuje také tresty smrti. Přesto podmínky trestu, byli i nadále otřesné. Špatná strava a hygiena vedly k vysoké úmrtnosti vězňů. Opravdu pozitivně zasáhlo vězeňství až reformní období Josefa II, kdy se zásadně začíná měnit systém vězeňství. Začal nový pohled na vězeňství, trest už neměl být odplatou, ale pokus o resocializaci. Roku 1823 se v Praze zřizuje první státní trestnice a dochází k rozdělování odsouzených osob. Začínají se rozdělovat muži od žen, mladiství, nebo více či méně narušení jedinci. Po vzniku nového státu v roce 1918 se vězeňství na našem území zpočátku drží rakouského systému, ale postupně se mění a vyvíjí. Na vývoji vězeňství se podíleli zástupci různých církevních řádů, lékaři, nebo pedagogové.²

Důležitou postavou českého vězeňství se stává páter František Josef Řezáč (06. 01. 1819 – 25. 12. 1879), který mezi prvními začal mluvit a psát o vlivu výchovy a pedagogického působení na funkci výkonu trestu. Patří mezi nejvýznamnější humanisty a reformátory vězeňství. V roce 1852 dokončil své nejvýznamnější dílo *Vězeňství v posavadních způsobech svých s návrhem o zdárnější trestání a polepšování zločinců*, které se stalo jednou z hlavních reformních a humanitních publikací. Působení

---

¹ UHLÍK, Jan. *Historie věznění a vězeňství v Čechách*. Vyd. 1. Stráž pod Ralskem: Institut vzdělávání Vězeňské služby v ČR, 2006. 319 s. ISBN 80-2399-417-4.

² MAŘÁDEK, Václav. *Vězeňství*. Vyd. 1. Ostrava: Ostravská univerzita, 2005. 203 s. ISBN 80-7368-002-5.

v mnoha vězeňských zařízeních mu pomáhala, důkladně se zabývat systémem trestání, nebo funkcí alternativních trestů, nad kterou už v té době vážně přemýšlel.³

V době okupace našeho státu německými vojsky, veškerá výkonná moc začíná spadat pod německou správu, která zabavuje veškerá vězeňská zařízení na našem území. Po porážce fašismu se vězeňský systém pomalu začal vracet zpět na předválečnou úroveň. Převrat roku 1948 výkon vězeňství mění k sovětskému a totalitnímu režimu. V roce 1957 vydává Organizace spojených národů minimální pravidla pro zacházení s vězněnou osobou. V ČSSR vychází, jako snaha o reakci zákon č.59/1965 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, kterým začíná snaha o reformu vězeňství na našem území.⁴

První pokusy o vzdělávání odsouzených osob začínají na našem území v polovině šedesátých let, kdy byl vězeňský systém díky mezinárodním požadavkům na vězeňství už neudržitelný. Zákon č. 59/1965 Sb. o výkonu trestu odnětí svobody, umožňoval každému odsouzenému s ohledem na své schopnosti, věk a délku trestu získat základní, nebo i vyšší vzdělání, nebo se zúčastnit dalších forem vzdělávání. Dodržování této části zákona bylo však špatně realizováno, z důvodu pozdějšího uznávání takto získaného vzdělání. Novelou zákona o výkonu trestu odnětí svobody byla zrušena podmínka studia dospělých odsouzených výhradně formou studia při zaměstnání a bylo umožněno se vzdělávat formou denního studia a to zejména v případech, kdy pro odsouzené nelze zajistit zaměstnání. V roce 1968 přestala vězeňská služba spadat pod ministerstvo vnitra a začala spadat do kompetence ministerstva spravedlnosti. Začíná pokus o jakousi reformu vězeňství. V Praze se zakládá pod vedením klinického psychologa Čepeláka Výzkumný ústav penologický, kde se zabývali konkrétně vězněnou osobou a způsobem její nápravy. Byl vytvořen odborný tým z právníků, psychologů, pedagogů a sociologů, který se zabýval studiem osobnosti odsouzeného člověka a možnostmi jeho resocializace. Výzkumná činnost se opírala o studium zahraniční literatury a četné odborné kontakty s obdobnými zahraničními pracovišti směrem na východ i na západ. Výsledky základních i aplikovaných výzkumů byly přenášeny do praxe prostřednictvím odborných seminářů či školení a v rámci bohaté publikační činnosti. Další osobností,

---

³ UHLÍK, Jan. *Historie věznění a vězeňství v Čechách*. Vyd. 1. Stráž pod Ralskem: Institut vzdělávání Vězeňské služby v ČR, 2006. 319 s. ISBN 80-2399-417-4.

⁴ MAŘÁDEK, Václav. *Vězeňství*. Vyd. 1. Ostrava: Ostravská univerzita, 2005. 203 s. ISBN 80-7368-002-5.

kteřá se prosadila, o inovaci vězeňství byl Otto Novotný, který na problém zacházení s osobami ve výkonu trestu upozornil svou publikací *O trestu a vězeňství*. Dosud stále, ale existovala problematika týkající se výkonu vazby, neboť v 70. a 80. letech nebyla řešena zákonnou normou o postupech a přístupu příslušníků k obviněným osobám.⁵

V osmdesátých letech na našem území vrcholí normalizace a odráží se to i ve vězeňství. Výzkumný ústav penologický se ruší a kontrolní činnost ve vězeňství spadá pod Sbor nápravné výchovy s okresními a krajskými prokurátory. Nový směr a pohled na české vězeňství nastává až po vnitropolitických změnách po 17. listopadu. Následně v lednu vyhláší prezident Václav Havel amnestii, po které ve věznicích zůstává necelých šest tisíc odsouzených z původních dvaceti pět tisíc. Zhruba třicet dní před touto amnestií bylo propuštěno kolem padesáti politických vězňů. Následně se v červenci roku 1990, uskutečňují prověrky přibližně šesti tisíců příslušníků Sboru nápravné výchovy, z nichž 400 nebylo uznáno k dalšímu výkonu služby a přibližně 1000 příslušníků odešlo na vlastní žádost. Nastoluje se pokus o humanizaci vězeňství, která se dá vymezit tak, že se pomalu začínají vytvářet důstojné a lidské podmínky, pro výkon vazby a výkon trestu. V podstatě se jedná o celkový souhrn činností a opatření, v jejichž důsledku dochází k začlenění českého vězeňského systému do řad nejmodernějších celosvětových trendů vytyčených v Evropských vězeňských pravidlech.⁶

Česká republika je z důvodu svého členství v EU při stanovení všech svých právních norem vázána nadnárodními normami. V případě vězení to jsou Evropská vězeňská pravidla, která byla přijata v roce 1991 ve Štrasburku, která jsou členěna do několika částí, ve kterých je zakotveno, ubytování odsouzených, stravování, zdravotní péče, správa věznic, právo na stížnosti a informovanost, styk s vnějším světem a právo na náboženskou péči. Dále pravidla upravují nakládání s majetkem odsouzených a jejich přemísťování, stanovují cíle vězeňského systému, výchovy, zaměstnávání odsouzených, vzdělávání a realizaci volnočasových aktivit. Upravují systematickou přípravou odsouzených osob, na nový život po propuštění z výkonu trestu a úspěšné začlenění do běžného života. Tato norma pokládá právo na výchovu, za základní právo a výchovu pokládá za prioritní pro osobnostní a společenský rozvoj. Považuje výchovu ve vězení

---

⁵ UHLÍK, Jan. *Historie věznění a vězeňství v Čechách*. Vyd. 1. Stráž pod Ralskem: Institut vzdělávání Vězeňské služby v ČR, 2006. 319 s. ISBN 80-2399-417-4.

⁶ MAŘÁDEK, Václav. *Vězeňství*. Vyd. 1. Ostrava: Ostravská univerzita, 2005. 203 s. ISBN 80-7368-002-5.

za důležitý prostředek k úspěšnému pokusu o resocializaci odsouzeného zpět do společnosti a doporučuje vládám členských států zavést politiku, která zohledňuje:⁷

- Všichni odsouzení mají mít nárok na výchovu, která musí zahrnovat základní vzdělávání, výchovu, kulturní činnosti, tělesnou přípravu, sociální přípravu, nebo možnosti využívání knihoven.⁸
- Výchova ve vězení musí být stejná, jako výchova určená pro věkové kategorie a výchovné metody musí být rozmanité.⁹
- Výchova ve vězení má mít za cíl ucelené a jednotné rozvíjení odsouzené osoby, zejména prosazující její sociální a kulturní rozvoj., ekonom. Všichni zaměstnanci, spadající pod vězeňský systém mají postupovat nejjednodušším způsobem k naplnění výchovných cílů.¹⁰
- Celkově výchovný proces nesmí být pokládán za méně důležitý, než práce ve vězeňské praxi a odsouzení nesmí být nijak postihováni v oblasti výchovy.
- Potřeba je působit na všechny snahy a soustavně podporovat začlenění odsouzených osob ve všech oblastech výchovy.¹¹
- Soustavně pracovat na dalším vzdělávání odsouzených, aby si vychovatelé osvojili vhodné metody pro odsouzené.
- Je zapotřebí zaměřit se na specifické odsouzené, u kterých dochází k osobním problémům a zvláštním přístupem přistupovat k odsouzeným analfabetům.¹²
- Odborné vzdělávání má přispět k širšímu rozvoji osobnosti a samozřejmě k rozvoji pracovního trhu.
- Vězni mají mít volný přístup do knihovny, která má být doplňována vycházejícími publikacemi, nejméně jedenkrát týdně.
- Soustavně pracovat na rozvíjení tělesné přípravy.¹³

---

⁷ SOCHŮREK, Jan. *Kapitoly z penologie*. I díl: Úvod do teorie trestu a trestání. Vyd. 1. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2007. 57 s. ISBN 978-80-7372-203-6.

⁸ Evropská vězeňská pravidla: doporučení rady Evropy č. R (87) 3: důvodová zpráva a komentář. Praha: České vězeňství, 1996. 85 s. ISBN 80-2387-763-1.

⁹ Evropská vězeňská pravidla: doporučení rady Evropy č. R (87) 3: důvodová zpráva a komentář. Praha: České vězeňství, 1996. 85 s. ISBN 80-2387-763-1

¹⁰ Evropská vězeňská pravidla: doporučení rady Evropy č. R (87) 3: důvodová zpráva a komentář. Praha: České vězeňství, 1996. 85 s. ISBN 80-2387-763-1.

¹¹ Evropská vězeňská pravidla: doporučení rady Evropy č. R (87) 3: důvodová zpráva a komentář. Praha: České vězeňství, 1996. 85 s. ISBN 80-2387-763-1.

¹² Evropská vězeňská pravidla: doporučení rady Evropy č. R (87) 3: důvodová zpráva a komentář. Praha: České vězeňství, 1996. 85 s. ISBN 80-2387-763-1.

- Přikládat větší váhu tvořivým a kulturním činnostem, protože poskytují vězňům možnosti rozptýlení a seberealizace.¹⁴
- Do sociální výchovy je třeba zavést výcvik praktických činností, které mohou napomoci organizovat odsouzenému každodenní činnosti a tak mu ulehčit jeho návrat do společnosti.
- Vězňům by mělo být co možná nejvíc povoleno zúčastňovat se výchovy poskytované mimo vězení.
- V případě, že se vnější společnost zúčastňuje na práci v nápravně výchovném zařízení, má být co možná nejvíce spojená s výchovou vězňů.
- Každý odsouzený musí mít možnost po ukončení výkonu trestu pokračovat ve vzdělávacím a výchovném procesu.
- Vězením je třeba dát k dispozici potřebné úvěry, zařízení a vyučující personál, aby vězni dostali správnou výchovu.¹⁵

2.2 Vězeňská služba v současnosti

Vězeňská služba je vedena, jako bezpečnostní ozbrojený sbor, který zajišťuje výkon vazby, výkon zabezpečovací detence a výkon trestu odnětí svobody a dále ochranu pořádku a bezpečnosti při výkonu soudnictví a správě soudů a při činnosti státních zastupitelství a Ministerstva spravedlnosti. Dále se zabývá penologickým výzkumem, který uplatňuje při realizaci výkonu trestu a výkonu vazby, vytváří pracovní podmínky za účelem zaměstnávání odsouzených osob, kteří vykonávají výkon trestu. Vede v evidenci osoby vykonávající výkon vazby, trestu, nebo průběh zabezpečovací detence v celé působnosti ČR. Zprostředkovává pravidelné vzdělávání příslušníků, nebo ostatních zaměstnanců VSČR. Ve zdravotnických zařízeních VSČR poskytuje péči, všem odsouzeným, nebo obviněným. V případech, potřeby zprostředkovává odborné vyšetření v civilních zdravotnických zařízeních. Trestnou činnost příslušníků VSČR a odhalování trestné činnosti ve výkonu detence, vazby a trestu vyšetřuje pomocí pověřených orgánů, které úzce spolupracují s Generální inspekcí bezpečnostních sborů

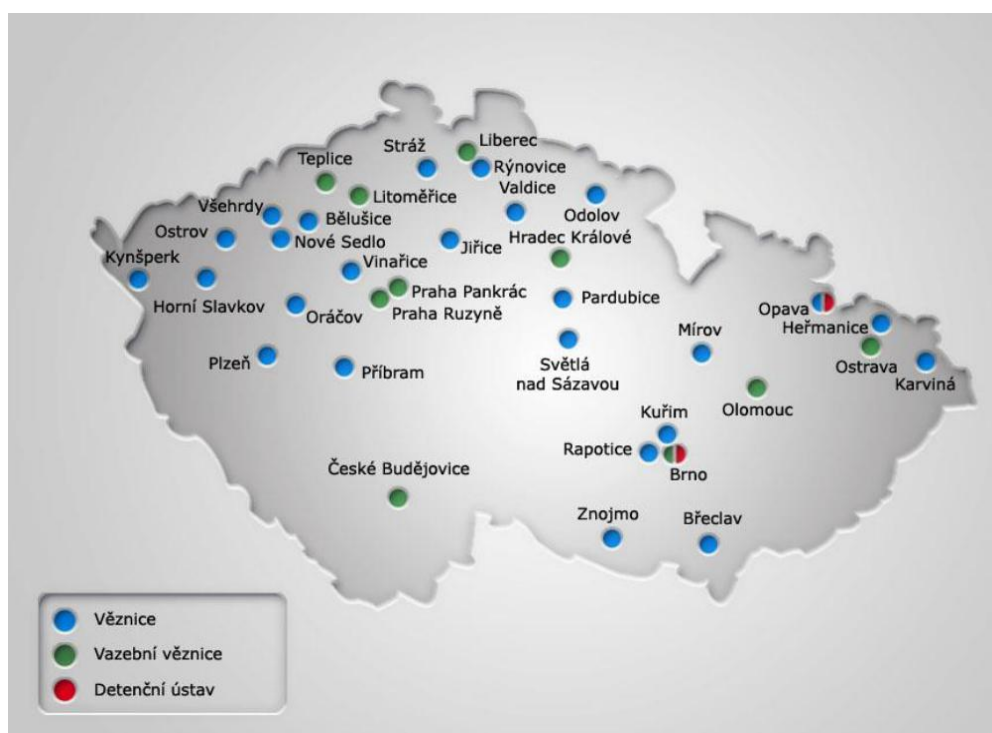
¹³ Evropská vězeňská pravidla: doporučení rady Evropy č. R (87) 3: důvodová zpráva a komentář. Praha: České vězeňství, 1996. 85 s. ISBN 80-2387-763-1.

¹⁴ Evropská vězeňská pravidla: doporučení rady Evropy č. R (87) 3: důvodová zpráva a komentář. Praha: České vězeňství, 1996. 85 s. ISBN 80-2387-763-1.

¹⁵ Evropská vězeňská pravidla: doporučení rady Evropy č. R (87) 3: důvodová zpráva a komentář. Praha: České vězeňství, 1996. 85 s. ISBN 80-2387-763-1.

a Policíí České republiky. Úkoly VSČR stanovuje zákon č. 555/1993 Sb., o Vězeňské službě a justiční stráží České republiky. Ke své činnosti spravuje VSČR budovy pro výkon vazby a trestu odnětí svobody, zajišťuje režim a činnost v těchto objektech a též činnost Justiční stráže v objektech příslušných soudů. Vězeňská služba má k dispozici 35 vazebních věznic a věznic, které jsou centrálně řízeny GŘVS, dále provozuje Ústavy určené k výkonu zabezpečovací detence, jak je zobrazeno na obrázku 1. Centrálním orgánem státní správy zodpovídající za VSČR je Ministerstvo spravedlnosti ČR, které může konat kontrolní činnost. K dalším inspekčním orgánům v oblasti vězeňské služby se řadí poslanci Parlamentu ČR, nebo podvýbor určený pro vězeňství, zřízený pro obranu a bezpečnost. Česká republika je také vázána mezinárodními smlouvami, díky kterým může Evropský výbor pro zabránění mučení a nelidského jednání, nebo ponižujícího zacházení vykonávat také kontrolní činnost.¹⁶

Obrázek 1: Věznice a Vazební věznice ČR

(zdroj: Organizační jednotky VSČR)¹⁷

¹⁶ ČESKO. Zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční stráží. In: Sbirka zákonů České republiky. 1992.

¹⁷ Organizační jednotky. In: Vězeňská služba ČR [online]. Vězeňská služba České republiky. [cit. 2015-02-19.] Dostupné z <http://www.vscr.cz/oj/>

2.3 Struktura a členění věznic

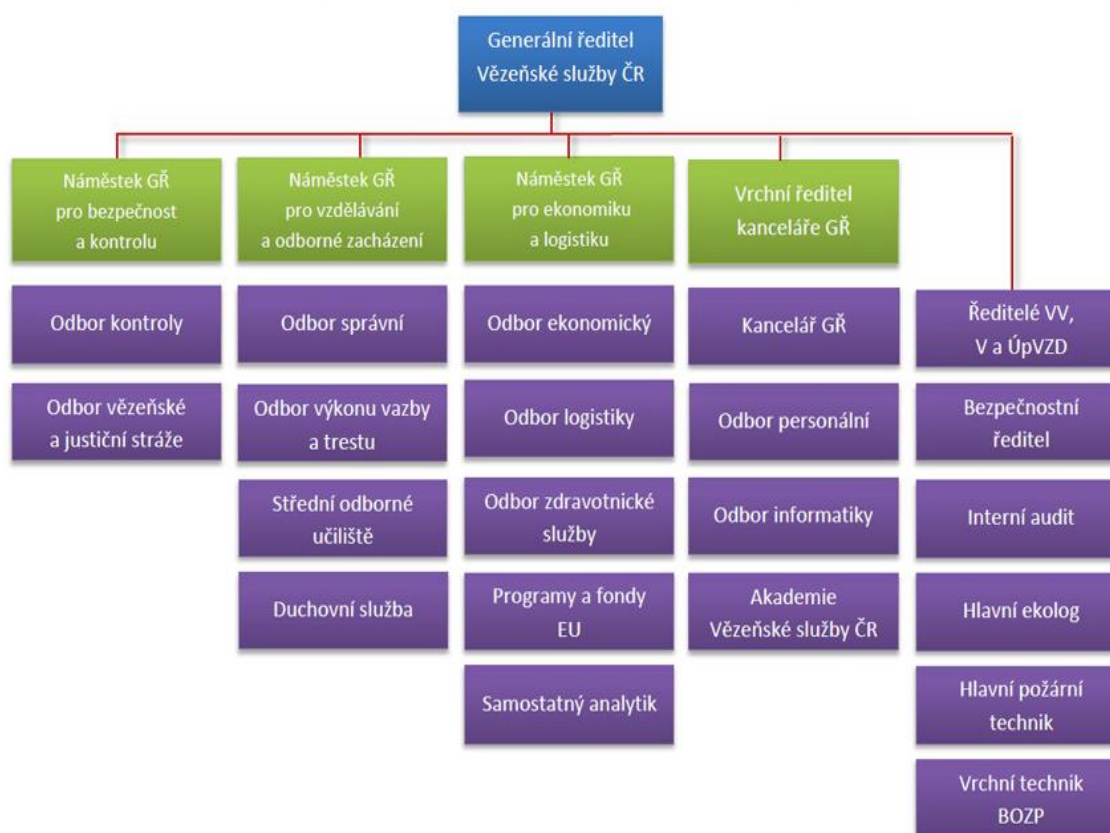
V této kapitole se pokusím přiblížit základní rozdělení VSČR, její funkci a rozdělování odsouzených osob do různých typů věznic.

Na obrázku 2 je strukturálně zobrazeno organizační rozdělení, kde v čele jednotlivých věznic stojí Ředitel věznice, který je podřízen GŘVS a je zastupován dvěma náměstký. První zástupce Ředitele věznice koordinuje zejména činnosti zaměstnanců Oddělení Vězeňské a Justiční stráže a Výkonu trestu v rámci věznice a druhý zástupce řeší především ekonomické a logistické otázky provozu subjektu. Vězeňská stráž se zabývá ostrahou objektu věznice, ostrahou a eskortování odsouzených (obviněných) osob a zajišťováním režimových činností v prostorách věznice. K náplni činnosti příslušníků Vězeňské a Justiční stráže patří zabezpečení objektu věznice proti útěku odsouzených osob, tak i před vnějším útokem, transport a střežení odsouzených (obviněných) osob do jiných věznic (například při přemístění odsouzeného do jiné kategorie věznice), k soudům a k nezbytným lékařským výkonům a ošetřením, které není možné zabezpečit v prostorách Vězeňské služby.¹⁸

---

¹⁸ ČESKO. Zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční stráži. In: Sbirka zákonů České republiky. 1992.

Obrázek 2: Organizační struktura věznice

(zdroj: Organizační struktura VSČR)¹⁹

Typy věznic korespondují se specifikací rozsudku příslušného soudu, jehož součástí je kromě stanovení doby trvání trestu též určení kategorie věznice, v níž bude trest odnětí svobody vykonán. Soud se řídí zejména charakterem trestné činnosti a její společenskou nebezpečností a kriminální narušeností osobnosti pachatele trestné činnosti, mírou jeho recidivy apod. Z hlediska úrovně zabezpečení, ostrahy objektů a míry restriktivních opatření vůči vězněným osobám rozlišujeme čtyři kategorie věznic.²⁰

- Věznice s dohledem (A) zde si odpykávají trest osoby, které byli odsouzené za přečin spáchaný z nedbalosti a dosud nebyli ve výkonu trestu odnětí svobody za úmyslný

¹⁹ Organizační struktura VS ČR. In: Vězeňská služba ČR [online]. Vězeňská služba České republiky. [cit. 2015-05-15.] Dostupné z <http://www.vscr.cz/stredni-odborne-uciliste/o-nas-1656/organizacni-struktura-1662/>

²⁰ ČESKO. Nařízení generálního ředitele Vězeňské služby ČR č. 71/2013 o vazebních věznicích a profilaci věznic VSČR.

trestný čin. Odsouzení se zde pohybují bez omezení, návštěvy mají bez dohledu zaměstnance VSČR. Po pracovní době je jim umožněn volný pohyb mimo věznici.²¹

- Věznice s dozorem (B) sem se zpravidla zařazují odsouzení, kterým byl trest uložen za trestný čin spáchaný z nedbalosti a kteří již byli ve výkonu trestu, nebo odsouzení kterým byl uložen trest za úmyslný trestný čin nepřevyšující dva roky a dosud nabili ve výkonu trestu odnětí svobody. Po věznici se odsouzení pohybují organizovaně pod dohledem zaměstnance, zpravidla pracují na nestřežených pracovištích mimo věznici. Návštěvy probíhají bez dohledu a jednou za měsíc může ředitel věznice povolit opuštění věznice až na 24 hodin.²²
- Věznice s ostrahou (C) do těchto věznic soudy zpravidla umísťují odsouzené, kterým byl trest uložen za úmyslný trestný čin, a nejsou splněny podmínky pro umístění do věznice s dozorem. Odsouzení pracují zpravidla ve věznici, nebo na střežených pracovištích mimo věznici. Po věznici se pohybují pod dohledem zaměstnance. Výjimečně může ředitel věznice povolit opuštění věznice jednou za měsíc až na 24 hodin.²³
- Věznice se zvýšenou ostrahou (D) do věznice se zvýšenou ostrahou jsou umísťováni pachatelé velmi závažné trestné činnosti a osoby kriminálně značně narušené. Odsouzení vykonávají trest odnětí svobody zpravidla v „celovém“ systému ubytování, tzn. umístění po jednom až po čtyřech v cele s vlastním sociálním zařízením, kterou opouštějí pouze na vycházky, povolené návštěvy z řad rodinných příslušníků a aktivity jim individuálně stanoveného programu, mezi které může patřit i práce.²⁴

Dne 1. 1. 2009 nabyl právní moci zákon č. 129/2008 Sb. o výkonu zabezpečovací detence. V českém zákoně se jedná o nově definovaný pojem, který vyplnil bezzubou část v opatřeních, které by měli chránit celou společnost před nebezpečnými osobami a pachateli s vysokou nebezpečností. Zvlášť se jedná o osoby duševně narušené, u kterých riziko společenské nebezpečnosti bývá většinou v jejich vysoké agresivitě, nebo

---

²¹ ČESKO. Zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů. In: Sbíрка zákonů České republiky. 1999.

²² ČESKO. Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon. In: Sbíрка zákonů České republiky. 1961.

²³ ČESKO. Zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů. In: Sbíрка zákonů České republiky. 1999.

²⁴ ČESKO. Zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů. In: Sbíрка zákonů České republiky. 1999.

nezvladatelné sexuální deviaci. Dosavadní řešení, kdy se tyto osoby separovaly, do psychiatrických léčeben se jeví jako neúčinné a pro společnost nebezpečné. Takto narušení jedinci převážně úmyslně neplnili léčebné programy a v mnoha případech se stávali nebezpečné i pro nevytrénovaný civilní personál. Často bez větších zábran opouštěli léčebny, které nemohou nahradit plnohodnotné střežené zařízení a páchali dál trestnou činnost a ohrožovali společnost. Pobyt v zabezpečovací detenci není časově vyměřen, jako u výkonu trestu, ale jednou za rok je soudně přezkoumáván k prodloužení možného, nebo ukončení léčebného programu v takto zařízených ústavech.²⁵

Dalším typem věznice je věznice pro mladistvé, kde se umísťují odsouzení až do dosažení věkové kategorie 19 let.²⁶

Věznice pro mladistvé, zde je kladen větší důraz na účinek izolace od společnosti. Odsouzení mladiství se dělí do čtyř skupin.

- Odsouzení se základní charakteristikou osobnosti v normálu, u nichž poruchy chování vyplývají z nevhodného sociálního prostředí, emocionální a sociální nevyzrálosti, popřípadě špatného zacházení.²⁷
- Odsouzení s naznačeným disharmonickým vývojem osobnosti.
- Odsouzení s poruchami chování včetně poruch chování způsobených užíváním návykových látek, kteří vyžadují specializovaný výkon trestního opatření.²⁸
- Odsouzení s mentální retardací.²⁹

2.4 Vymezení pojmů v oblasti penologie

Níže se pokusím popsat některé pojmy z oblasti penologie.

Penologie je věda o trestu a trestání, zabývající se jejich účinky z hlediska volby adekvátního působení, potažmo zacházení s pachatelem trestného činu a odstranění

---

²⁵ ČESKO. Zákon č. 129/2008 Sb., o výkonu zabezpečovací detence. In: Sbíрка zákonů České republiky. 2008.

²⁶ SOCHŮREK, Jan. *Kapitoly z penologie*. III díl: Negativní jevy ve vězení. Vyd. 1. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2007. 69 s. ISBN 978-80-7372-205-0.

²⁷ ČESKO. Zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů. In: Sbíрка zákonů České republiky. 1999.

²⁸ ČESKO. Zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů. In: Sbíрка zákonů České republiky. 1999.

²⁹ ČESKO. Nařízení generálního ředitele Vězeňské služby ČR č. 71/2013 o vazebních věznicích a profilaci věznic VŠČR.

opakování trestného činu. S penologií jako takovou jsou úzce spjaty další vědecké disciplíny, jako je pedagogika, speciální pedagogika, sociologie, psychologie, medicína a další obory.³⁰

Penitenciární pedagogika je pedagogický obor výchovně působící na odsouzenou osobu. Zkoumá výchovu rizikových a sociálně znevýhodněných skupin, dospělých osob a mládeže.³¹

Program zacházení se stavuje na každého odsouzeného individuálně, za účelem výchovného působení na odsouzeného a dosažení tak účelu výkonu trestu. V praxi to vypadá tak, že se nově přijatí odsouzení ubytují odděleně od ostatních odsouzených v takzvaném nástupním oddělení. Během pobytu v nástupním oddělení, jehož délka zpravidla nepřekročí dva týdny, zpracují odborní zaměstnanci komplexní zprávu o odsouzeném a navrhnou jeho program zacházení. Tato zpráva je výsledkem psychologického, pedagogického popřípadě lékařského posouzení a její obsah je důvěrný. V programu je určen způsob zaměstnávání odsouzeného, jeho účast na pracovní terapii, vzdělávání, nebo jiné činnosti směřující k vytvoření předpokladů pro jeho samostatný způsob života.³²

Penitenciární psychologie se zabývá psychologickou problematikou věznění člověka, jeho adaptací, prožíváním, psychologickými aspekty zacházení s vězněm včetně aplikace psychologických metod, vhodností pracovního zařazení vězně, expertizou pro posouzení možného podmíněného propuštění. Je součástí forenzní psychologie.³³

Penitenciární právo je soubor právních norem upravující výkon trestu odnětí svobody a výkon vazby. Základem je Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákon v platném a účinném znění a Zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád. Podrobnými normami jsou Zákony č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a č. 293/1993 Sb., o výkonu vazby. Prováděcími předpisy těchto zákonů jsou Vyhlášky ministerstva spravedlnosti, kterými se vydává řád č. 345/1999 Sb., o výkonu trestu a řád č. 109/1994 Sb., o výkonu vazby.

---

³⁰ ČERNÍKOVÁ, Vratislava a Vojtěch Sedláček. *Základy penologie pro policisty*. Vyd. 1. Praha, 2002: Policejní akademie České republiky, 2002. 148 s. ISBN 80-7251-104-1.

³¹ SOCHŮREK, Jan. *Kapitoly z penologie*. I díl: Úvod do teorie trestu a trestání. Vyd. 1. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2007. 57 s. ISBN 978-80-7372-203-6.

³² ČESKO. Zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů. In: Sbíрка zákonů České republiky. 1999.

³³ SOCHŮREK, Jan. *Kapitoly z penologie*. II díl: Teorie a praxe zacházení s vězňenými. Vyd. 1. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2007. 77 s. ISBN: 978-807372-204-3.

Důležitou normou, která také spadá do práva penitenciárního je Zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční strážci, který vymezuje vztahy mezi personálem věznic a odsouzenými/obviněnými osobami. Podzákoné normy vydává také sama VS ČR, respektive její GŘ, jenž svými nařízeními upravuje konkrétní činnosti jejích jednotlivých složek. Patří mezi ně například náplně služebních a pracovních činností jednotlivých funkcí, řešení stravování vězňů či výstrojná náležitosti příslušníků VS ČR ve služebním poměru.³⁴

2.5 Pedagogičtí pracovníci v penitenciárních zařízeních

Pedagogičtí pracovníci se ve věznicích věnují práci na oddělení výkonu trestu, případně oddělení výkonu vazby. Na chodu těchto oddělení se podílejí také příslušníci ve služebním poměru, nebo občanští pracovníci v pracovním poměru. Příslušníci vykonávají službu jako dozorcí a občanští pracovníci realizují samotné odborné zacházení s odsouzenými. Odborné pedagogické pracovníky můžeme rozdělit na:³⁵

- Vychovatele: podílí se na realizování programu zacházení u odsouzených. Ve spolupráci s dalšími pracovníky VSČR se snaží o co nejvyšší naplnění resocializace. Je odborně veden speciálním pedagogem a je podřízen svému vedoucímu oddělení. Zpracovává kázeňské návrhy, návrhy na přerušení trestu, přerazování do jiné věznice, povolení volného pohybu mimo věznici, realizaci návštěv odsouzených. Spolupracuje na výběru odsouzených k zařazení do pracovní činnosti. Zná přidělené odsouzené, pedagogicky je vede a usměrňuje. Vytypovává odsouzené, u kterých může nastat psychologický problém a spolupracuje s ostatními příslušníky VSČR. Podílí se na organizaci a celkovém chodu oddělení. Požadovaný stupeň vzdělání pro práci vychovatele je minimálně bakalářský studijní program.³⁶
- Speciálního pedagoga: řídí činnost vychovatelů a pedagogů volného času. Dále odborně spolupracuje s ředitelem příslušné věznice, v oblasti pedagogických otázek a dalšího programu k naplnění výkonu trestu. Vytváří odbornou

---

³⁴ SOCHŮREK, Jan. *Kapitoly z penologie*. I díl: Úvod do teorie trestu a trestání. Vyd. 1. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2007. 57 s. ISBN 978-80-7372-203-6.

³⁵ MAŘÁDEK, Václav. *Vězeňství*. Vyd. 1. Ostrava: Ostravská univerzita, 2005. 203 s. ISBN 80-7368-002-5.

³⁶ ČESKO. NGŘ 21/2010, kterým se stanoví úkoly zaměstnanců a příslušníků Vězeňské služby České republiky při zabezpečování výkonu trestu odnětí svobody, výkonu vazby a výkonu zabezpečovací detence.

pedagogickou diagnostiku a vypracovává pedagogický posudek v rámci celkové zprávy odkazující se na plnění programu zacházení, dále navrhuje různé diagnostické metody řešení způsobu možné resocializace. Pro práci speciálního pedagoga je požadována kvalifikace v podobě vysokoškolského vzdělání magisterského studijního programu zaměřeného na pedagogiku.³⁷

- Sociálního pracovníka: jeho činnost spočívá ve zprostředkování kontaktu mezi odsouzeným a okolním světem. Pomáhá odsouzeným udržovat či navazovat sociální vazby, zjišťuje zprávy o jejich blízkých, podává informace o odsouzených blízkým osobám či úřadům. Napomáhá odsouzeným řešit rodinné problémy spočívající například v alimentační péči o jejich děti. Pomáhá jim shánět práci po ukončení výkonu trestu a v případě potřeby jim zprostředkovává též možnosti ubytování v azylových domech, ubytovnách apod. Spolupracuje s úřady při vyřizování osobních dokumentů atd. Pro práci sociálního pracovníka je požadováno vysokoškolské vzdělání bakalářského studijního programu.³⁸
- Psychologa: na základě psychologického vyšetření zpracovává jejich psychologickou charakteristiku. Na základě psychických dispozic jedince, rysů jeho osobnosti, ale rovněž poruch prožívání emocionality či v psychosociální oblasti pak psycholog volí postup další práce s klientem. Psychologická charakteristika odsouzeného je podstatným podkladem pro stanovení individuálního programu zacházení.³⁹

3 Současný stav vzdělávání odsouzených osob v ČR

Vzděláváním osob vykonávající trest odnětí svobody se zabývá Zákon č. 169/ 1999 Sb., kde se ustanovuje odsouzenému povinnost například pracovat či vzdělávat se, pokud je k tomu zdravotně způsobilý. Věznicí zavazuje brát při výběru práce ohled na zdravotní stav, znalosti a dovednosti odsouzeného. Dále musí vytvářet podmínky pro zvyšování vlastní kvalifikace, popřípadě doplnění si základního či středního vzdělávání a vězni

---

³⁷ ČESKO. NGR 21/2010, kterým se stanoví úkoly zaměstnanců a příslušníků Vězeňské služby České republiky při zabezpečování výkonu trestu odnětí svobody, výkonu vazby a výkonu zabezpečovací detence.

³⁸ HENDRYCH, Igor. *Vybrané kapitoly z penologie*. Vyd. 1. Opava: Slezská univerzita v Opavě, 2010. 73 s. ISBN 978-80-7248-574-1.

³⁹ ČESKO. NGR 26/2006, kterým se stanoví úkoly občanských zaměstnanců a příslušníků Vězeňské služby.

zařazení do vzdělávacího programu musí být posuzováni, jako ti, kteří jsou zařazení v programu pracovním. Dále je odsouzený během výkonu trestu povinen se podrobit vnitřnímu řádu věznice, ve kterém se mimo jiné ustanovují činnosti povinné nebo dobrovolné. Povinné činnosti jsou stanoveny také v programu zacházení. Program zacházení se podle vyhlášky Ministerstva spravedlnosti 345/1999 Sb., o řádu výkonu trestu odnětí svobody, člení na pracovní, vzdělávací, speciálně výchovné a zájmové aktivity a na oblast utváření vnějších vztahů.⁴⁰ Vzdělávacími aktivitami programu zacházení se rozumí:⁴¹

- Vzdělávání organizované či realizované středním odborným učilištěm, učilištěm a odborným učilištěm.
- Vzdělávání vedené či kontrolované zaměstnanci oddělení výkonu trestu (oddělení výkonu vazby a trestu).
- Vzdělávání v korespondenčních kursech a v síti základních, středních, vyšších odborných nebo vysokých škol České republiky.⁴²

Do programu vzdělávání, jsou zařazováni vězni, kteří jsou pro tento program náležitě motivováni, mají určité předpoklady se vzdělávat a procento úspěšného dokončení je u nich vysoké. Základní rozdělení vzdělávání a pedagogického působení na odsouzené ve VSČR, se dá rozdělit na část všeobecného vzdělávání a profesního vzdělávání.⁴³

- Všeobecné vzdělávání je pedagogické působení na odsouzené k dosažení základní gramotnosti a rozvíjení jejich specifických dovedností. Jedná se především o různé kurzy, besedy, zájmové a pracovní kroužky.⁴⁴
- Vzdělávání profesní nabízí studijní obory, které mohou odsouzeným osobám po propuštění z výkonu trestu pomoci se uplatnit na trhu práce.⁴⁵

---

⁴⁰ ČESKO. Zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů. In: Sběrka zákonů České republiky. 1999.

⁴¹ ČESKO. Zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů. In: Sběrka zákonů České republiky. 1999.

⁴² ČESKO. Zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů. In: Sběrka zákonů České republiky. 1999.

⁴³ VÁŇA, Martin. *Střední odborné učiliště, učiliště a odborné učiliště Vězeňské služby České republiky 1983-1998*. Vyd. 1. Praha: Vězeňská služba České republiky, 1998. 122 s. ISBN: 80-2384-224-2.

⁴⁴ HÁLA, Jaroslav. *Úvod do teorie a praxe vězeňství*. Vyd. 2. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2006. 183 s. ISBN 80-86708-30-6.

⁴⁵ HÁLA, Jaroslav. *Úvod do teorie a praxe vězeňství*. Vyd. 2. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2006. 183 s. ISBN 80-86708-30-6.

V současné době můžeme konstatovat, že VSČR provozuje jedno učiliště, které obsahuje sedm odloučených pracovišť. Tyto pracoviště se nacházejí ve věznicích Heřmanice, Pardubice, Plzeň, Rýnovice, Světlá nad Sázavou, Valdice, Všehrady. Učiliště bylo nově zřízeno v roce 1992 a navazovalo na dřívější učiliště Sboru nápravné výchovy. S vydáním zákona č. 139/1995 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství dostávají všechna učiliště za povinnost opětovně požádat o zařazení do sítě škol. Vzhledem ke specifikaci vzdělávání odsouzených, které probíhá v několika věznicích, tak nemohli být všechny třídy školy umístěny v územní působnosti jednoho školského úřadu, proto rozhodlo MŠMT ČR o udělení výjimky a na jejím základě bylo Střední odborné učiliště, Učiliště a Odborné učiliště VSČR k 20. 6.1996 zařazeno do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení České republiky. V podstatě se jedná o jedno učiliště se sedmi odloučenými pracovišti a třemi typy škol, jak je zobrazeno níže na obrázku 3. Dále je v působnosti VSČR provozováno SOU ve věznici Vinařice, kde je zřizovatelem soukromá osoba na základě akreditace Ministerstva školství mládeže a tělovýchovy, které blíže popíši níže v samostatné kapitole.⁴⁶

Střední odborné učiliště je určeno pro ty, kteří mají základní školu a nabízí vyučení v učebních oborech.⁴⁷

- Učiliště: je určeno pro ty, kteří se chtějí vyučit v učebních oborech a nemají dokončenou základní školu.
- Odborné učiliště: zde se vzdělávají žáci v učebních oborech z dřívějších zvláštních škol.⁴⁸

V rámci zařazení do sítě škol má SOU VSČR oprávnění vydávat vysvědčení a výuční listy stejné jako každá jiná škola bez známek toho, že byly získány ve výkonu trestu. Všichni pedagogičtí zaměstnanci SOU, jsou zařazeni jako občanští zaměstnanci vězeňské služby.⁴⁹

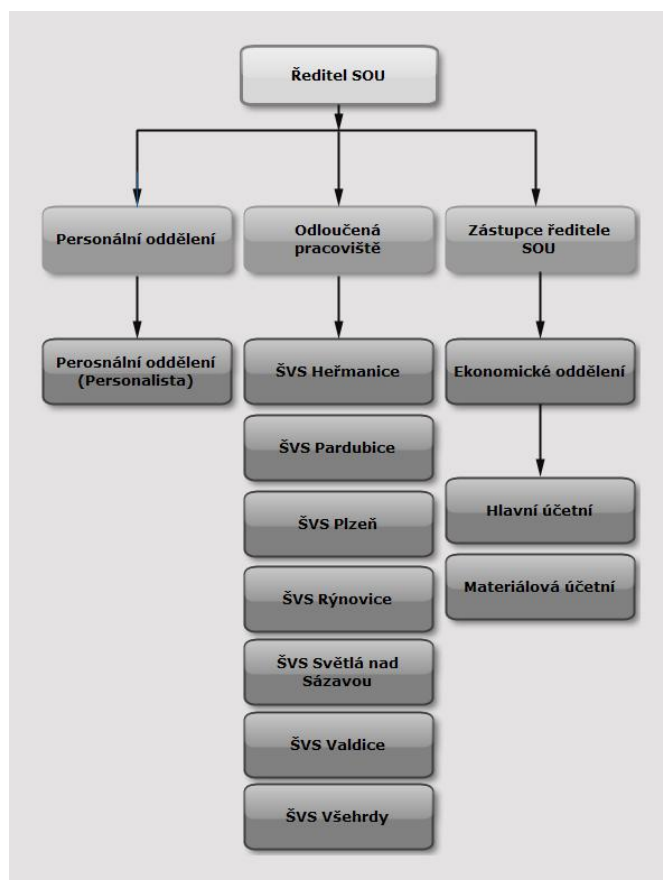
⁴⁶ VÁŇA, Martin. *Střední odborné učiliště, učiliště a odborné učiliště Vězeňské služby České republiky 1983-1998*. Vyd. 1. Praha: Vězeňská služba České republiky, 1998. 122 s. ISBN: 80-2384-224-2.

⁴⁷ VÁŇA, Martin. *Střední odborné učiliště, učiliště a odborné učiliště Vězeňské služby České republiky 1983-1998*. Vyd. 1. Praha: Vězeňská služba České republiky, 1998. 122 s. ISBN: 80-2384-224-2.

⁴⁸ VÁŇA, Martin. *Střední odborné učiliště, učiliště a odborné učiliště Vězeňské služby České republiky 1983-1998*. Vyd. 1. Praha: Vězeňská služba České republiky, 1998. 122 s. ISBN: 80-2384-224-2.

⁴⁹ ČESKO. Vyhláška Ministerstva spravedlnosti, 345/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Dostupné na <http://www.vscr.cz/vazebni-veznice-hradec-kralove-75/o-nas-1581/vyhlaska-345-1999-sb-kterou-se-vydava-rad-vykonu-trestu-odneti-svobody-6876>.

Obrázek 3: Organizační struktura SOU VS ČR

(zdroj: Organizační struktura)⁵⁰

3.1 Školská vzdělávací střediska SOU VSČR a jejich učební obory a kurzy

Níže podrobněji popíši odloučená pracoviště Školských vzdělávacích středisek a nabídku jejich učebních oborů a vzdělávacích kurzů.

3.1.1 ŠVS Heřmanice

Školské vzdělávací středisko Heřmanice nabízí odsouzeným možnost doplnění vzdělání v tříletém učebním oboru elektrotechnických a montážních prací, nebo v různých vzdělávacích kurzech.

⁵⁰ Organizační struktura SOU. In: Vězeňská služba ČR [online]. Vězeňská služba České republiky. [cit. 2014-12-10.] Dostupné z <http://www.vscz.cz/stredni-odborne-uciliste/o-nas-1656/organizacni-struktura-1662/>

Tabulka 1: Nabídka vzdělávacích oborů a kurzů ŠVS Heřmanice.

Učební obory	Elektrotechnické a strojně montážní práce – délka učebního oboru je 3 roky a je určen pro odsouzené muže, kteří jsou zařazeni do kategorie s dozorem a s ostrahou.
Kurzy	Dělník v elektrotechnice – délka kurzu je 3 měsíce a je určen pro odsouzené muže, kteří jsou zařazeni do kategorie s dozorem a s ostrahou. Zámečnické práce - délka kurzu je 3 měsíce a je určen pro odsouzené muže, kteří jsou zařazeni do kategorie s dozorem a s ostrahou.

(zdroj: Poskytované vzdělání v oboru)⁵¹

3.1.2 ŠVS Pardubice

Školské vzdělávací středisko v Pardubicích nabízí odsouzeným možnost si doplnit vzdělání v dvouletém učebním oboru Šití prádla a Práce ve stravování, nebo organizuje různé vzdělávací kurzy.

Tabulka 2: Nabídka vzdělávacích oborů a kurzů ŠVS Pardubice.

Učební obory	Šití prádla - délka učebního oboru je 2 roky a je určen pro odsouzené muže, kteří jsou zařazeni do kategorie s dozorem a s ostrahou. Práce ve stravování - délka učebního oboru je 2 roky a je určen pro odsouzené muže, kteří jsou zařazeni do kategorie s dozorem a s ostrahou.
Kurzy	Společné stravování - délka kurzu je 10 měsíců a je určen pro odsouzené muže, kteří jsou zařazeni do kategorie s dozorem a s ostrahou. Základy výpočetní techniky - délka kurzu je 5 měsíců a je určen pro odsouzené muže, kteří jsou zařazeni do kategorie s dozorem a s ostrahou. Malířské a natěračské práce - délka kurzu je 10 měsíců a je určen pro odsouzené muže, kteří jsou zařazeni do kategorie s dozorem a s ostrahou.

(zdroj: Poskytované vzdělání v oboru)⁵²

⁵¹ Poskytované vzdělání v oboru/ Vězeňská služba ČR [online]. 2012 [cit. 2012-05-3]. Dostupné z <http://www.vscr.cz/stredni-odborne-uciliste/o-nas-1656/zakladni-informace-1659/>

⁵² Poskytované vzdělání v oboru/ Vězeňská služba ČR [online]. 2012 [cit. 2012-05-3]. Dostupné z <http://www.vscr.cz/stredni-odborne-uciliste/o-nas-1656/zakladni-informace-1659/>

3.1.3 ŠVS Plzeň

Školské vzdělávací středisko Plzeň nabízí širokou nabídku vzdělávacích kurzů, nebo vyučení v učebním oboru z oblasti strojírenství.

Tabulka 3: Nabídka vzdělávacích oborů a kurzů ŠVS Plzeň.

Učební obor	Strojírenské práce – délka učebního oboru je 3 roky a je určen pro odsouzené muže, kteří jsou zařazeni do kategorie s ostrahou.
Kurzy	<p>Dělník v elektrotechnice - délka kurzu je 5 měsíců a je určen pro odsouzené muže, kteří jsou zařazeni do kategorie s ostrahou.</p> <p>Zahradník - délka kurzu je 10 měsíců a je určen pro odsouzené muže, kteří jsou zařazeni do kategorie s dozorem a s ostrahou.</p> <p>Doplnění základního vzdělání - délka kurzu je 10 měsíců a je určen pro odsouzené muže, kteří jsou zařazeni do kategorie s dozorem a s ostrahou.</p> <p>Kurz německého jazyka - délka kurzu je 10 měsíců a je určen pro odsouzené muže, kteří jsou zařazeni do kategorie s dozorem a s ostrahou.</p> <p>Kurz pro pologramotné - délka kurzu je 10 měsíců a je určen pro odsouzené muže, kteří jsou zařazeni do kategorie s dozorem a s ostrahou.</p> <p>Informační a komunikační technologie - délka kurzu je 5 měsíců a je určen pro odsouzené muže, kteří jsou zařazeni do kategorie s ostrahou.</p> <p>Český jazyk pro cizince - délka kurzu je 10 měsíců a je určen pro odsouzené muže, kteří jsou zařazeni do kategorie s dozorem a s ostrahou.</p> <p>Všeobecně vzdělávací kurz - délka kurzu je 10 měsíců a je určen pro mladistvé odsouzené muže.</p> <p>Čtenářský kurz - délka kurzu je 10 měsíců a je určen pro odsouzené muže, kteří jsou zařazeni do kategorie s dozorem a s ostrahou.</p>

(zdroj: Poskytované vzdělání v oboru)⁵³

⁵³ Poskytované vzdělání v oboru/ Vězeňská služba ČR [online]. 2012 [cit. 2012-05-3]. Dostupné z <http://www.vscr.cz/stredni-odborne-uciliste/o-nas-1656/zakladni-informace-1659/>

3.1.4 ŠVS Rýnovice

Hlavním programem vzdělávacího střediska v Rýnovicích je výuka v tříletém strojírenském oboru Obráběč kovů a realizování různých vzdělávacích kurzů.

Tabulka 4: Nabídka vzdělávacích oborů a kurzů ŠVS Rýnovice.

Učební obor	Obráběč kovů - délka učebního oboru je 3 roky a je určen pro odsouzené muže, kteří jsou zařazeni do kategorie s dozorem a s ostrahou.
Kurzy	<p>Kurz ovládnání CNC – program HSMworks - délka kurzu je 3 měsíce a je určen pro odsouzené muže, kteří jsou zařazeni do kategorie s dozorem a s ostrahou.</p> <p>Základy ovládnání PC - délka kurzu je 2 měsíce a je určen pro odsouzené muže, kteří jsou zařazeni do kategorie s dozorem a s ostrahou.</p> <p>Kurz počítačového modelování - program Solidworks - délka kurzu je 3 měsíce a je určen pro odsouzené muže, kteří jsou zařazeni do kategorie s dozorem a s ostrahou.</p> <p>Vazač knih - délka kurzu je 3 měsíce a je určen pro odsouzené muže, kteří jsou zařazeni do kategorie s dozorem a s ostrahou.</p> <p>Kurz psaní všemi deseti - délka kurzu je 5 měsíce a je určen pro odsouzené muže, kteří jsou zařazeni do kategorie s dozorem a s ostrahou.</p> <p>Kurz anglického jazyka - délka kurzu je 10 měsíců a je určen pro odsouzené muže, kteří jsou zařazeni do kategorie s dozorem a s ostrahou.</p> <p>Kurz všeobecných znalostí - délka kurzu je 8 měsíců a je určen pro odsouzené muže, kteří jsou zařazeni do kategorie s dozorem a s ostrahou.</p>

(zdroj: Poskytované vzdělání v oboru)⁵⁴

3.1.5 ŠVS Světlá nad Sázavou

Školské vzdělávací středisko ve Světlé nad Sázavou nabízí vyučení v textilní výrobě, nebo vzdělávání v mnoha praktických kurzech.

⁵⁴ Poskytované vzdělání v oboru/ Vězeňská služba ČR [online]. 2012 [cit. 2012-05-3]. Dostupné z <http://www.vscr.cz/stredni-odborne-uciliste/o-nas-1656/zakladni-informace-1659/>

Tabulka 5: Nabídka vzdělávacích oborů a kurzů ŠVS Světlá nad Sázavou.

Učební obor	Textilní a oděvní výroba – délka učebního oboru je 2 roky a je určen pro mladistvé ženy a ženy, které jsou zařazeny do kategorie s dozorem a s ostrahou.
Kurzy	<p>Šití interiérového vybavení – délka kurzu je 10 měsíců a je určen pro mladistvé ženy a ženy, které jsou zařazeny do kategorie s dozorem a s ostrahou.</p> <p>Praktická rodinná škola - délka kurzu je 5 měsíců a je určen pro mladistvé ženy a ženy, které jsou zařazeny do kategorie s dozorem a s ostrahou.</p> <p>Celoživotní vzdělávání - délka kurzu je 5 měsíců a je určen pro mladistvé ženy a ženy, které jsou zařazeny do kategorie s dozorem a s ostrahou.</p> <p>Základní škola - délka kurzu je 10 měsíců a je určen pro mladistvé ženy a ženy, které jsou zařazeny do kategorie s dozorem a s ostrahou.</p> <p>Základy obsluhy PC - délka kurzu je 5 měsíců a je určen pro mladistvé ženy a ženy, které jsou zařazeny do kategorie s dozorem a s ostrahou.</p> <p>Obsluha PC pro pokročilé - délka kurzu je 5 měsíců a je určen pro mladistvé ženy a ženy, které jsou zařazeny do kategorie s dozorem a s ostrahou.</p> <p>Základy kuchařských prací - délka kurzu je 5 měsíců a je určen pro mladistvé ženy a ženy, které jsou zařazeny do kategorie s dozorem a s ostrahou.</p> <p>Základy první pomoci a ošetřovatelství - délka kurzu je 5 měsíců a je určen pro mladistvé ženy a ženy, které jsou zařazeny do kategorie s dozorem a s ostrahou.</p> <p>Český jazyk pro cizince - délka kurzu je 10 měsíců a je určen pro mladistvé ženy a ženy, které jsou zařazeny do kategorie s dozorem a s ostrahou.</p>

(zdroj: Poskytované vzdělání v oboru)⁵⁵

⁵⁵ Poskytované vzdělání v oboru/ Vězeňská služba ČR [online]. 2012 [cit. 2012-05-3]. Dostupné z <http://www.vscr.cz/stredni-odborne-uciliste/o-nas-1656/zakladni-informace-1659/>

3.1.6 ŠVS Valdice

Školské vzdělávací středisko ve Valdicích nabízí odsouzeným možnost si doplnit základní vzdělání nebo získat výuční list ve tříletém učebním oboru obrábění kovů a dále organizuje různé vzdělávací kurzy.

Tabulka 6: Nabídka vzdělávacích oborů a kurzů ŠVS Valdice.

Učební obor	Obráběč kovů - délka učebního oboru je 3 roky a je určen pro odsouzené muže, kteří jsou zařazeni do kategorie s ostrahou.
Kurzy	Malíř natěrač - délka kurzu je 5 měsíce a je určen pro odsouzené muže, kteří jsou zařazeni do s ostrahou a se zvýšenou ostrahou. Knihař - délka kurzu je 5 měsíce a je určen pro odsouzené muže, kteří jsou zařazeni do s ostrahou a se zvýšenou ostrahou. Kurz celoživotního vzdělávání - délka kurzu je 10 měsíců a je určen pro odsouzené muže, kteří jsou zařazeni do s ostrahou a se zvýšenou ostrahou. Stolního tenisu - délka kurzu je 12 měsíců a je určen pro odsouzené muže, kteří jsou zařazeni do s ostrahou a se zvýšenou ostrahou. Kondičního tělocviku - délka kurzu je 12 měsíců a je určen pro odsouzené muže, kteří jsou zařazeni do s ostrahou a se zvýšenou ostrahou. Šachový kurz - délka kurzu je 12 měsíců a je určen pro odsouzené muže, kteří jsou zařazeni do s ostrahou a se zvýšenou ostrahou. Kurz angličtiny - délka kurzu je 12 měsíců a je určen pro odsouzené muže, kteří jsou zařazeni do s ostrahou a se zvýšenou ostrahou. Kurz akvaristiky - délka kurzu je 12 měsíců a je určen pro odsouzené muže, kteří jsou zařazeni do s ostrahou a se zvýšenou ostrahou. Rukodělný kurz - délka kurzu je 12 měsíců a je určen pro odsouzené muže, kteří jsou zařazeni do s ostrahou a se zvýšenou ostrahou

(zdroj: Poskytované vzdělání v oboru)⁵⁶

⁵⁶ Poskytované vzdělání v oboru/ Vězeňská služba ČR [online]. 2012 [cit. 2012-05-3]. Dostupné z <http://www.vscr.cz/stredni-odborne-uciliste/o-nas-1656/zakladni-informace-1659/>

3.1.7 ŠVS Všehrdy

Ve věznicí Všehrdy si studující mohou vybrat z pěti učebních oborů, nebo nabídky různých kurzů.

Tabulka 7: Nabídka vzdělávacích oborů a kurzů ŠVS Všehrdy.

Učební obory	<p>Zahradnická výroba – délka učebního oboru je 2 roky a je určen pro mladistvé muže a muže, kteří jsou zařazeni do kategorie s dohledem a s dozorem.</p> <p>Práce ve stravování - délka učebního oboru je 2 roky a je určen pro mladistvé muže a muže, kteří jsou zařazeni do kategorie s dohledem a s dozorem.</p> <p>Strojírenské práce - délka učebního oboru je 3 roky a je určen pro mladistvé muže a muže, kteří jsou zařazeni do kategorie s dohledem a s dozorem.</p> <p>Dřevařská výroba - délka učebního oboru je 3 roky a je určen pro mladistvé muže a muže, kteří jsou zařazeni do kategorie s dohledem a s dozorem.</p> <p>Elektrotechnické a strojně montážní práce - délka učebního oboru je 3 roky a je určen pro mladistvé muže a muže, kteří jsou zařazeni do kategorie s dohledem a s dozorem</p>
Kurzy	<p>Kurz elektrotechnické výroby - výroba rozvaděčů – délka kurzu je 3 měsíce a je určen pro mladistvé muže a muže, kteří jsou zařazeni do kategorie s dohledem a s dozorem.</p> <p>Kurz elektrotechnické výroby - elektroinstalační práce - délka kurzu je 3 měsíce a je určen pro mladistvé muže a muže, kteří jsou zařazeni do kategorie s dohledem a s dozorem.</p> <p>Kurz květinářských prací - délka kurzu je 3 měsíce a je určen pro mladistvé muže a muže, kteří jsou zařazeni do kategorie s dohledem a s dozorem.</p>

(zdroj: Poskytované vzdělání v oboru)⁵⁷

⁵⁷ Poskytované vzdělání v oboru/ Vězeňská služba ČR [online]. 2012 [cit. 2012-05-3]. Dostupné z <http://www.vscr.cz/stredni-odborne-uciliste/o-nas-1656/zakladni-informace-1659/>

Níže se pokusím podrobněji popsat systém vzdělávání odsouzených ve věznici ve Vinařicích od minulosti, až do vstupu soukromého vzdělávacího subjektu na půdu věznice.

4 Střední odborné učiliště Vinařice

První pokusy o vzdělávání odsouzených ve Vinařicích se datují přibližně do poloviny 60. let, kdy zde začal kurz pro negramotné odsouzené. V rámci tohoto kurzu získávali odsouzení znalosti na úrovni základní školy. V roce 1975 přibyla další vzdělávací aktivita „Kurz pro doplnění základního vzdělání.“ Výuka tehdy probíhala na ubytovnách odsouzených a jako učebny sloužily kulturní místnosti. V roce 1984 se zde zahájila výuka ve 2. letém učebním oboru, který byl zaměřen na důlní provoz, což bylo dáno především možnostmi pracovního zařazení odsouzených v tehdejších fungujících dolech v okolí Kladna. Dlouholetou tradici zde mají realizované jazykové kurzy a sportovní aktivity. V roce 1995 věznice získala ze sponzorských darů několik počítačových sestav a mohla realizovat kurzy výuky na počítači.⁵⁸

Od roku 2007 v prostorách věznice funguje učiliště soukromého zřizovatele, které spolupracuje s VS ČR Vinařice. Hlavním předmětem činnosti je příprava na povolání a činnosti s tím související v učebních oborech. V čele SOU, stojí ředitel, který je současně zřizovatelem školy a zástupce ředitele. Škola je v pronajatých prostorách věznice Vinařice (budova školy, tělocvična školy, cvičná jídelna, ubytovny odsouzených). Vzdělávací programy školy jsou schváleny MŠMT ČR. V současné době je SOU ve Věznici Vinařice, jedinou školskou právnickou osobou působící v pronajatých prostorech věznice. Zpočátku fungování učiliště byla otevřena výuka v dvouletém učebním oboru s názvem Provoz společného stravování s počtem 66 žáků a tříletém učebním oboru s názvem Kuchařské práce s počtem 34 žáků. Díky postupné rekonstrukci vězeňských prostor bylo vzdělávání rozšířeno o další obory Práce ve stravování, Stravovací a ubytovací služby, Malířské práce a Zednické práce s celkovým možným počtem 245 žáků.⁵⁹

---

⁵⁸ Věznice Vinařice se představuje/ Vězeňská služba ČR. [online]. [cit. 2014-12-14]. Dostupné z <http://www.vscr.cz/veznice-vinarice-97/o-nas-1636/veznice-vinarice-770/>

⁵⁹ SOU Vinařice / Vězeňská služba ČR [online]. [cit. 2014-12-3]. Dostupné z <http://www.vscr.cz/veznice-vinarice-97/o-nas-1636/duchovenska-sluzba-a-nevladni-organizace-1025/sou-vinarice-1101/>

Cílem tohoto soukromého učiliště byla od počátku specializace na jednodušší učební obory, a tím tak nabídnout možnost získat střední vzdělání s výučním listem co nejširšímu množství žáků. Proto realizované učební obory jsou určené především pro žáky, nebo absolventy základní školy praktické, kteří mají ukončenou povinnou školní docházku v nižším ročníku nebo pro žáky, kteří v minulosti nezvládli náročnější učební obory a nikdy se v žádném učebním oboru nezačali vzdělávat. Prostor je ale umožněn i těm žákům, kteří mají ukončené vyšší vzdělání a tímto způsobem se rekvalifikují do jiného oboru.⁶⁰

4.1 Zaměstnanci a provoz SOU Vinařice

Všichni zaměstnanci učiliště jsou seznámeni s technickými, organizačními a bezpečnostními zásadami, jako je například možnost pohybu pedagogů v prostorách věznice, nebo způsob rychlého vyhledání příslušníků VSČR k provedení zákroku při vzniklém ohrožení. To vše napomáhá předcházení mimořádné události, která v prostředí výkonu trestu je trvalým ohrožujícím elementem a zcela jistě má vliv na nedostatek vzdělaných pedagogů, kteří akceptují pracovat v tomto prostředí.⁶¹

Činnost SOU Vinařice zajišťují:

- ředitel učiliště
- zástupce ředitele učiliště
- učitel obecných předmětů
- učitel odborného výcviku
- ekonom – účetní
- administrativní pracovník (materiálový účetní)

Celý vzdělávací projekt je postaven na integrovaném vzdělávacím programu podpořeném kromě MŠMT také Středočeským krajem, Úřadem práce v Kladně, Koordinátorem pro romské záležitosti kraje, Kanceláří Rady vlády ČR pro záležitosti

---

⁶⁰ SOU Vinařice / Vězeňská služba ČR [online]. [cit. 2014-12-3]. Dostupné z <http://www.vscr.cz/veznice-vinarice-97/o-nas-1636/duchovenska-sluzba-a-nevladni-organizace-1025/sou-vinarice-1101/>

⁶¹ VÁŇA, Martin. *Střední odborné učiliště, učiliště a odborné učiliště Vězeňské služby České republiky 1983-1998*. Vyd. 1. Praha: Vězeňská služba České republiky, 1998. 122 s. ISBN: 80-2384-224-2.

romské komunity, poradcem pro menšiny Magistrátu města Kladna a Magistrátem města Kladna.⁶²

Z důvodů sociálního postavení žáků, tedy osob z převážné části sociálně vyloučených, nevybírám škola žádné školné. Škole, jako školské právnické osobě není povolena doplňková činnost, proto je činnost školy financována výhradně ze školského normativu na základě Smlouvy č. 339/ŠKO/2007 o poskytnutí dotace Středočeským krajem.⁶³

Sídlo školy, má nájemnou smlouvu uzavřenou mezi nájemcem Středním odborným učilištěm a pronajímatelem VSČR, v areálu věznice Vinařice. Ve věznici je umístěno cca 1000 odsouzených. Škola má pronajaty suterénní místnosti dvou ubytoven k účelu výuky kolaudované. V současné době se pronajaté prostory, pro SOU ještě rozšiřují a rekonstrukce je z většinové části financována Generálním ředitelstvím VS ČR.⁶⁴

V letošním školním roce (2014/15) studuje v učilišti 105 žáků v těchto vzdělávacích oborech.

- Práce ve stravování je učební obor zakončen s výučním listem, délka je 2 roky a je určen pro odsouzené muže, kteří jsou zařazeni do kategorie s dozorem a s ostrahou.
- Zahradnická výroba je učební obor zakončen s výučním listem, délka je 2 roky a je určen pro odsouzené muže, kteří jsou zařazeni do kategorie s dozorem a s ostrahou.
- Zednické práce, je učební obor zakončen s výučním listem, délka je 2 roky a je určen pro odsouzené muže, kteří jsou zařazeni do kategorie s dozorem a s ostrahou.
- Malířské práce, je učební obor zakončen s výučním listem, délka je 2 roky a je určen pro odsouzené muže, kteří jsou zařazeni do kategorie s dozorem a s ostrahou.

---

⁶² SOU Vinařice / Vězeňská služba ČR [online]. [cit. 2014-12-3]. Dostupné z <http://www.vscr.cz/veznice-vinarice-97/o-nas-1636/duchovenska-sluzba-a-nevladni-organizace-1025/sou-vinarice-1101/>

⁶³ SOU Vinařice / Vězeňská služba ČR [online]. [cit. 2014-12-3]. Dostupné z <http://www.vscr.cz/veznice-vinarice-97/o-nas-1636/duchovenska-sluzba-a-nevladni-organizace-1025/sou-vinarice-1101/>

⁶⁴ SOU Vinařice / Vězeňská služba ČR [online]. [cit. 2014-12-3]. Dostupné z <http://www.vscr.cz/veznice-vinarice-97/o-nas-1636/duchovenska-sluzba-a-nevladni-organizace-1025/sou-vinarice-1101/>

- Stravovací a ubytovací služby je učební obor zakončen s výučním listem, délka je 2 roky a je určen pro odsouzené muže, kteří jsou zařazeni do kategorie s dozorem a s ostrahou.
- Dřevařská výroba je učební obor zakončen s výučním listem, délka je 2 roky a je určen pro odsouzené muže, kteří jsou zařazeni do kategorie s dozorem a s ostrahou.
- Provozní služby, výuka pro žáky se speciálními pedagogickými potřebami je učební obor zakončen s výučním listem, délka je 2 roky a je určen pro odsouzené muže, kteří jsou zařazeni do kategorie s dozorem a s ostrahou.
- Praktická škola jednoletá nabízí studium zakončeno bez výučního listu.
- Praktická škola dvouletá nabízí studium zakončeno bez výučního listu.⁶⁵

5 Závěr teoretické části

Mají tedy odsouzení dostatek možností se dál vzdělávat, nebo je systém vzdělávání ve výkonu trestu v ČR nedostačující. Osobně se domnívám, že možností se dál vzdělávat nabízí VSČR mnoho, ať se jedná o SOU zřizované VSČR a jeho odloučených pracovišť, nebo v roce 2007 nově vzniklé učiliště, kde je zřizovatelem soukromá osoba na základě akreditace MSMT. Rozdíl můžeme spatřovat v kapacitních možnostech, kde SOU zřizované VSČR má větší možnosti a působnost, ale delší dobu se potýká s nedostatečným počtem žáků. Naopak SOU zřizované soukromou osobou, neustále rozšiřuje nabídku studijních oborů. Zde vidím, jako hlavní důvod to, že o zařazení žáků do studia nerozhoduje komise, ale zřizovatel školy. V každé z 35 věznic v ČR mají odsouzení možnost výběru, z různých druhů vzdělávacích programů. Pokud se odsouzený rozhodne studovat obor, který nabízí jiná věznice, tak po předložení žádosti a souhlasu příslušných ředitelů věznic je do vybrané věznice převezen a začleněn do programu vzdělávání. Motivovat odsouzené ke studiu je pro společnost do budoucna výhodné. Odsouzený, který úspěšně dokončí studium, tak má větší šanci po propuštění získat práci a zapojit se do společnosti. Motivující faktor je i to, že odsouzení neplatí školné a nepřispívají na žádné pomůcky. Dále může odsouzené motivovat možnost získání kázeňské odměny a zvýšit tak šanci na přeložení do nižší diferenční skupiny, nebo zkrácení trestu. Závěrem chci vyzdvihnout náročnou práci

⁶⁵ SOU Vinařice / Vězeňská služba ČR [online]. [cit. 2014-12-3]. Dostupné z <http://www.vscr.cz/veznice-vinarice-97/o-nas-1636/duchovenska-sluzba-a-nevladni-organizace-1025/sou-vinarice-1101/>

pedagogických pracovníků, kteří vykonávají svou práci v tak specifickém prostředí, jako je vězeňské zařízení, a tím se nemalou mírou podílejí na celkovém systému resocializace.

Praktická část

6 Výzkumná část a její realizace

Výzkumná část mé práce probíhala ve věznici Vinařice po domluvě s ředitelem věznice a ředitelem SOU, kde bylo provedeno dotazníkové šetření se studenty SOU.

6.1 Cíl výzkumu, stanovení výzkumných otázek a metody výzkumu

Hlavním cílem bylo zmapovat u osob, které ve věznici Vinařice studují motivaci ke studiu. Dílčími cíly bylo zjistit počet respondentů, kteří uvažují po ukončení trestu o seberealizaci v oboru, ve kterém se vyučili, nebo jestli uvažují po ukončení trestu v dalším sebevzdělávání. Domnívám se, že výsledek šetření může částečně vypovědět o tom, zda odsouzení po propuštění nepůjdou cestou recidivy a tím si zvýší šanci se řádně začlenit do života a nalézt odpovídající zaměstnání či dále studovat.

6.2 Výzkumné otázky

1. Co motivuje odsouzené ke studiu?
2. Kolik respondentů se chce, po ukončení trestu realizovat v oboru, ve kterém se vyučili?
3. Kolik respondentů uvažuje po ukončení trestu o dalším sebevzdělávání?

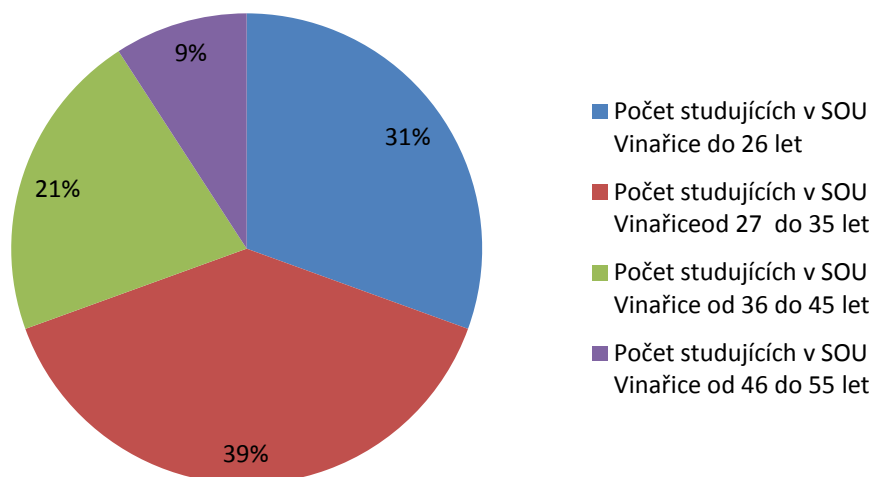
6.3 Metodologie výzkumu

Při zpracování dat byla použita dotazníková metoda. Dotazník obsahoval 12 otázek, z toho byly tři otázky otevřené (viz. Příloha č. 1). S přihlédnutím k cílům této práce a počtu respondentů jsem považoval tuto metodu jako nejvhodnější. Samozřejmě tento způsob metody má i svá případná negativa v podobě neosobních odpovědí atd. Navzdory těmto okolnostem se i přesto domnívám, že získané informace budou mít reálnou výpovědní hodnotu.

6.4 Výsledky dotazníkového šetření a jejich interpretace

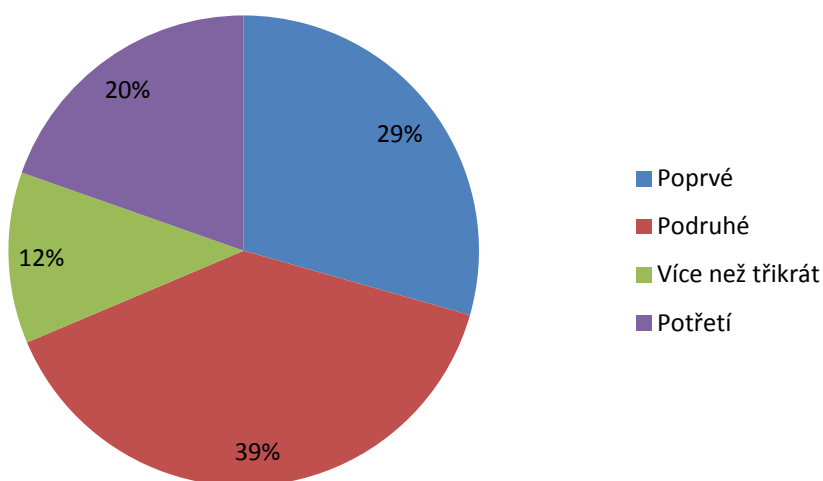
V rámci vlastního průzkumu bylo rozdáno 105 dotazníků s 12 otázkami všem odsouzeným mužům toho času studujícím na SOU ve Vinařicích. Návratnost byla 105 dotazníku, z nichž nebylo možno 5 vyhodnotit, jelikož neměly vypovídající hodnotu a otázky nebyly zodpovězeny.

Graf č. 1: Věková kategorie studujících odsouzených na SOU Vinařice

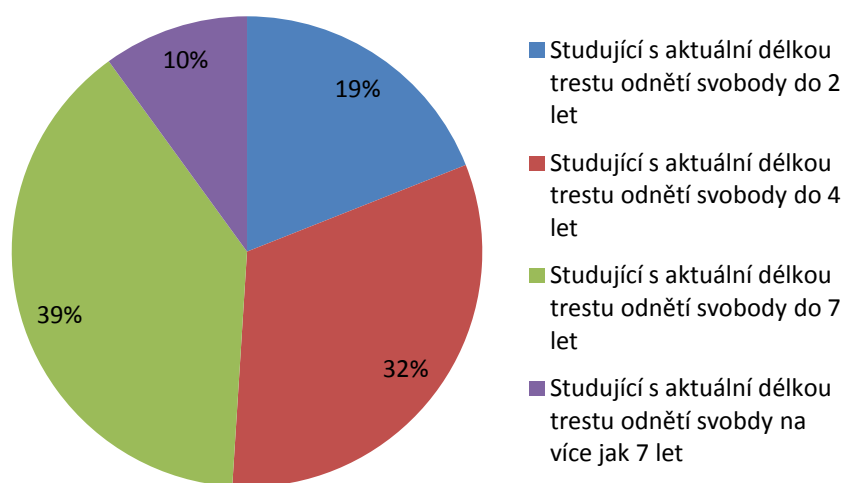
Z uvedených výsledků věkové kategorie studujících vyplývá, že nejčetnější skupinou jsou odsouzení muži v rozmezí 27-35 let s počtem 39 (39%) studentů, druhou skupinou tvoří „mladí dospělí“ ve věku do 26 let s počtem 31 (31%) studentů. Třetí skupinu tvoří odsouzení od 36 do 45 let s počtem 21 (21%) studentů a nejmenší skupinu studujících tvoří skupina mužů od 46-55 let s počtem 9 (9%) studujících, jelikož tyto odsouzení mají nejmenší motivaci využití nové profese či rozšířeného vzdělání.

Graf č. 2: Počet odsouzení k výkonu trestu odnětí svobody u studujících na SOU Vinařice

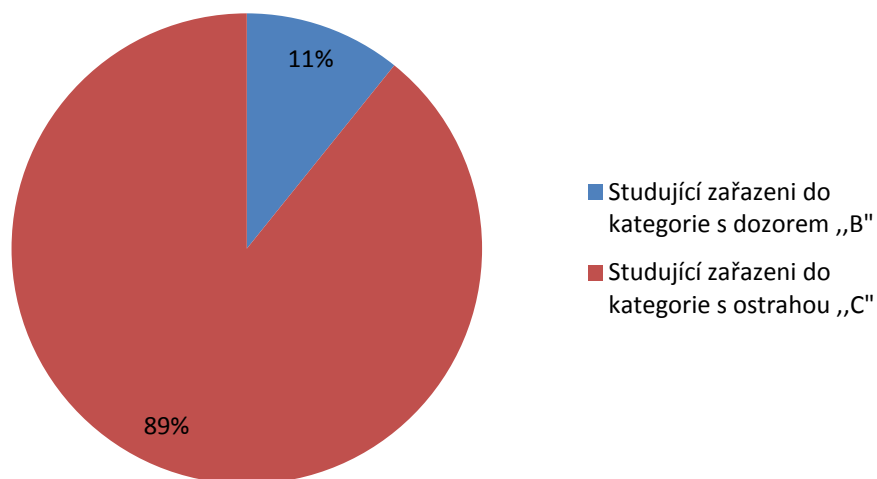
Graf nám ukazuje, kolikrát byli studující SOU ve výkonu trestu. U většiny se projevuje recidiva a ve výkonu trestu jsou podruhé s počtem 39 (39%) žáků. Poté následuje skupina studujících, kteří jsou ve výkonu trestu poprvé s počtem 29 (29%) žáků, celkem třikrát bylo ve výkonu trestu 20 (20%) odsouzených a 12 (12%) studujících bylo odsouzeno k výkonu trestu více než třikrát.

Graf č. 3: Aktuální délka trestu odnětí svobody u studujících na SOU Vinařice

Z uvedených údajů vyplývá, že největší skupinou jsou odsouzení s délkou trestu do 7 let s počtem 39 (39%) studujících. Poté následují odsouzení s délkou trestu do 4 let s počtem 32 (32%) studujících. Studujících s délkou trestu do 2 let je 19 (19%) odsouzených a celkový počet studujících s délkou trestu více jak 7 let tvoří 10 (10%) studujících. Délka trestu je určitě také faktorem, který zájemce o studium zvažuje, protože kritériem pro přijetí ke studiu je délka trvání trestu alespoň jeden rok.

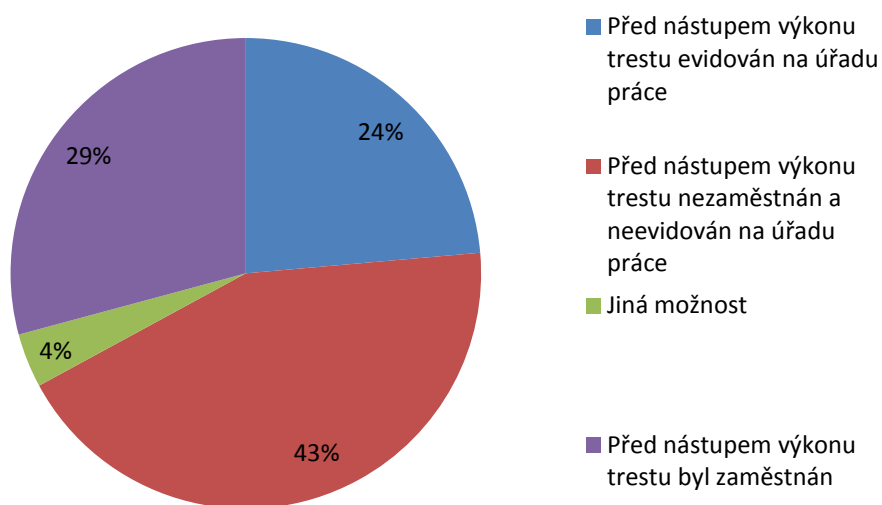
Graf č. 4: Zařazení odsouzených žáků SOU ve Vinařicích dle kategorie a typu věznice

Věznice ve Vinařicích je rozdělena do dvou kategorií pro výkon trestu odnětí svobody na věznici s ostrahou (C) a věznici s dozorem (B). Zájemci o studium na SOU se mohou hlásit z obou kategorií.

Z výše uvedených dat je zřejmé, že převážná část studujících na SOU, je soudem zařazena do věznice typu s ostrahou (C) s počtem 89 (89%) studujících odsouzených a 11 (11%) studujících odsouzených je zařazeno do mírnějšího typu věznice s dozorem.

Graf č. 5: Vykonávaná profese před nástupem výkonu trestu u studentů SOU Vinařice

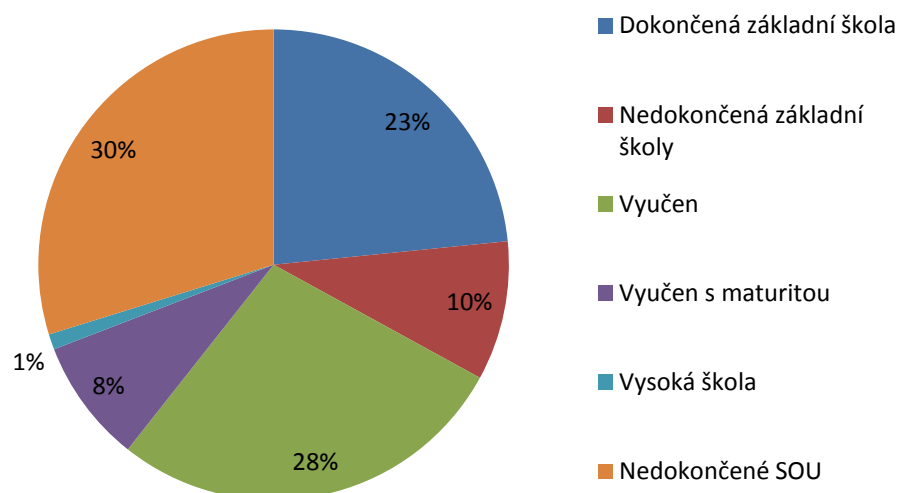

Dle zjištěných údajů vyplývá, že 43 (43%) studujících, před výkonem trestu nebylo zaměstnáno a ani aktivně zaměstnání nevyhledávali. Zaměstnáno bylo 29 (29%) odsouzených a to nejčastěji v oblasti stavebnictví a strojího průmyslu, celkem 24 (24%) odsouzených bylo určitou dobu evidováno na Úřadu práce a vykonávali občasnou brigádu. Jinou možnost označili 4 (4%) odsouzení s tím, že se zabývali podnikatelskou činností. V tabulce 8 jsou znázorněny nejčastější profese z 30 náhodně vybraných dotazníků.

Tabulka 8: Nejčastější profese před výkonem trestu z náhodně vybraných 20 dotazníků.

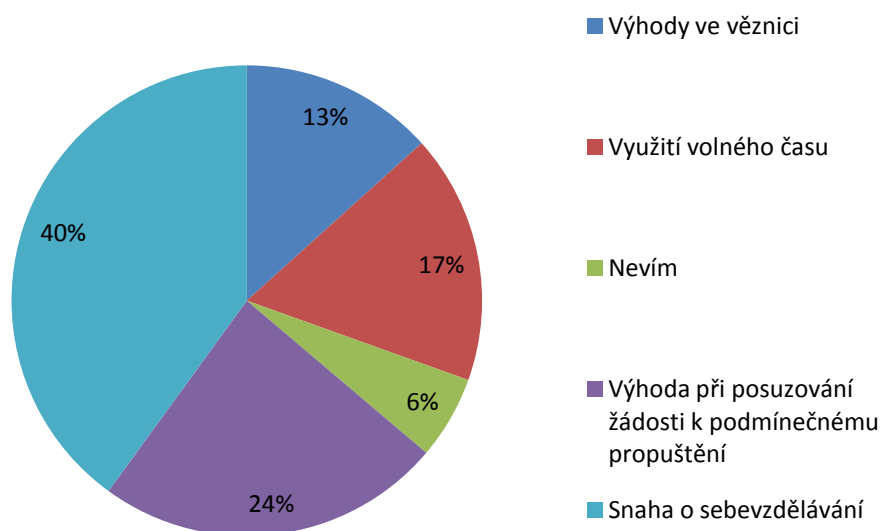
Profese	Gastronomie	Zednická profese	Skladník	Strojní průmysl
Počet	3	10	2	5

Graf č 6: Nejvyšší ukončený typ školy u žáků SOU Vinařice

Z grafu vyplývá, nejvíce studujících na SOU Vinařice s celkovým počtem 30 (30%) odsouzených, před výkonem trestu nedokončilo SOU. Druhou největší skupinu s počtem 28 (28%) studujících tvoří odsouzení, kteří dosáhli v předcházejícím vzdělání vyučení a obdrželi výuční list, celkem 23 (23%) odsouzených dostudovalo Základní povinnou docházku. Nedokončení základní školy uvedlo 10 (10%) odsouzených. Vyučených s maturitou bylo celkem 8 (8%) odsouzených a 1 (1%) odsouzený vystudoval vysokou školu v zahraničí. Ukončení VOŠ a SOŠ s maturitou neoznačil žádný odsouzený.

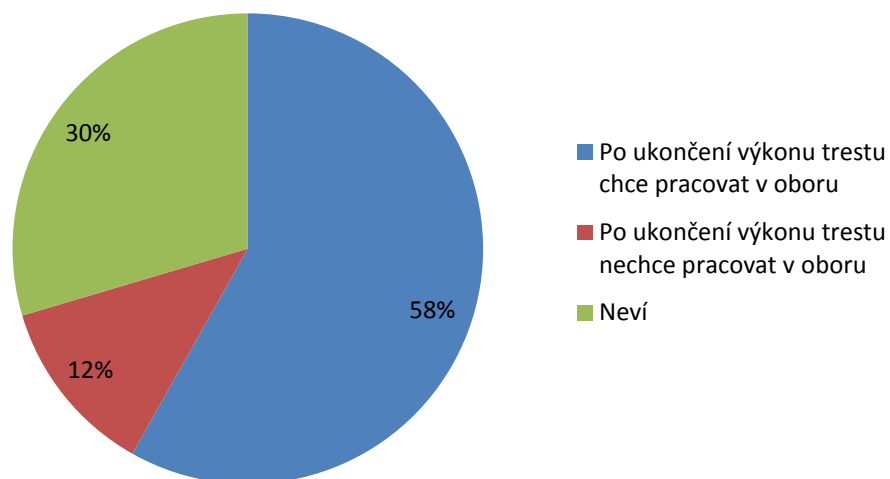
Graf č. 7: Motivace odsouzených ke studiu SOU Vinařice

Ze shora uvedených údajů vyplývá, že pro 40 (40%) studujících na SOU ve Vinařicích je největší motivací ke studiu získat výuční list a sebevzdělávat se a doplnit chybějící vzdělání či zvýšit kvalifikaci. Druhou nejčetnější skupinou odsouzených v počtu 24 (24%) odsouzených jsou ti, kteří se přihlásili na studium s účelem získat výhodu, při posuzování žádosti k podmíněčnému propuštění. Dalších 17 (17%) odsouzených uvedlo, jako důvod ke studiu využití volného času. Z důvodu čerpání určitých výhod ve věznici, jako je například přídavek ke stravě, se rozhodlo studovat 13 (13%) odsouzených. Proč začali studovat nevědělo 6 (6%) odsouzený. Tímto zjištěním jsme zároveň dostali odpověď, na výzkumnou otázku č. 1. Největší motivací odsouzených žáků ke studiu je možnost se dál vzdělávat a zvýšit si tak další kvalifikaci.

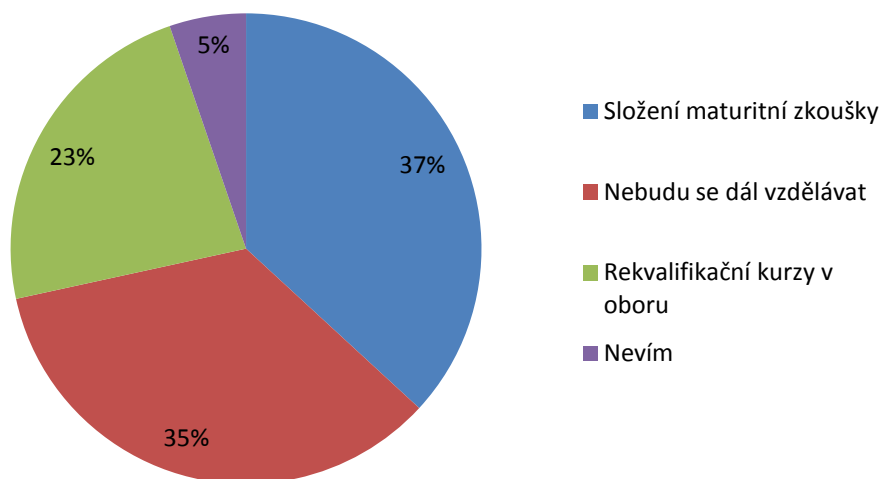

Graf č. 8: Budoucí realizace vyučené profese na SOU.

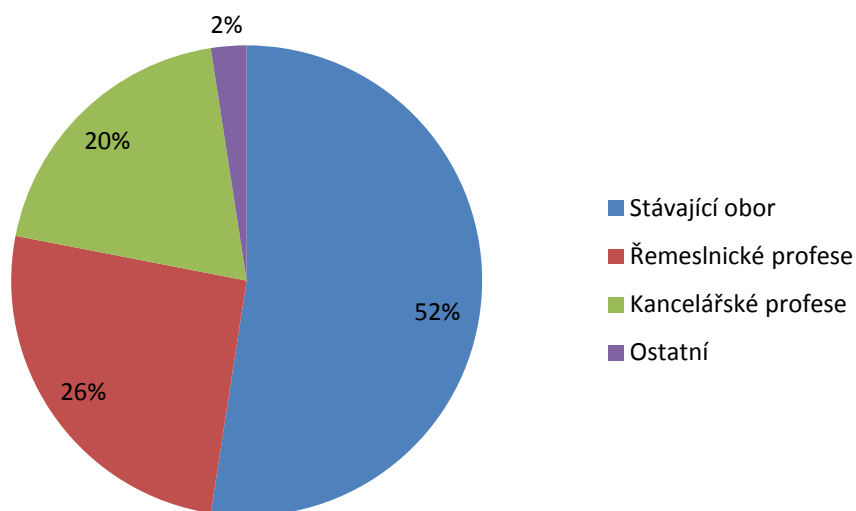
Ze zjištěných údajů vyplývá, že pokud odsouzení budou mít šanci po vyučení pracovat v oboru, tak tuto možnost využije 58 (58%) dotázaných, druhou nejčetnější skupinou 30 (30%) odsouzených jsou ti, kteří po vyučení nemají jasnou představu o svém profesním uplatnění. Pouhých 12 (12%) odsouzených nemá v současné době po skončení SOU a výkonu trestu zájem pracovat v oboru, kterému se vyučili. Tímto zjištěním jsme zároveň dostali odpověď, na výzkumnou otázku č. 2, že většina odsouzených 58 (58%) studentů žáků, pokud bude mít možnost, chce pracovat v oboru, ve kterém se vyučili.

Graf č. 9: Budoucí zamýšlené vzdělání po dokončení SOU

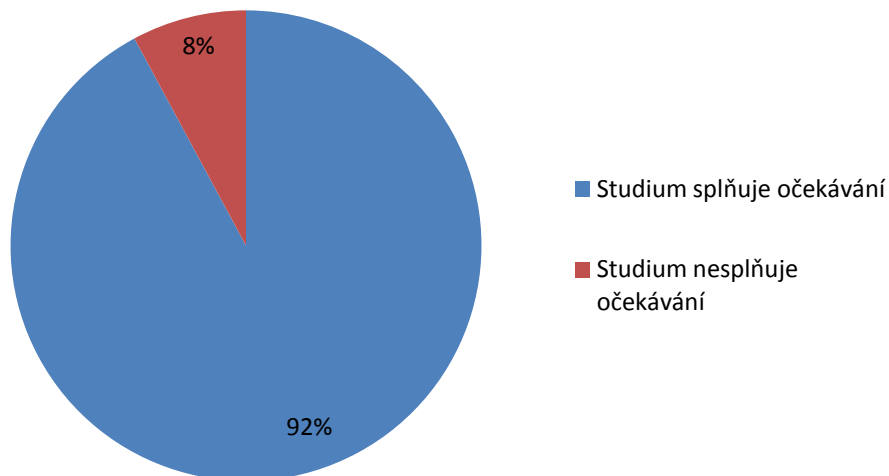
Ze zjištěných údajů vyplývá, že nejvíce a to 37 (37%) dotázaných by rádo po dokončení studia na SOU pokračovalo v nástavbovém studiu, které je zakončeno maturitní zkouškou, 35 (35%) žáků neuvažuje v této době o dalším možném navazujícím vzdělání a 23 (23%) žáků se po skončení studia na SOU chce věnovat pouze rekvalifikačním či krátkodobým kurzům. Pouhých 5 (5%) žáků odpovědělo, že neví, co bude dělat po ukončení SOU a výkonu trestu. Tímto zjištěním jsme zároveň dostali odpověď, na výzkumnou otázku č. 3, že většina studentů uvažuje po ukončení trestu o dalším sebevzdělávání.

Graf č. 10: Při možném libovolném výběru učebních oborů by žáci SOU preferovali

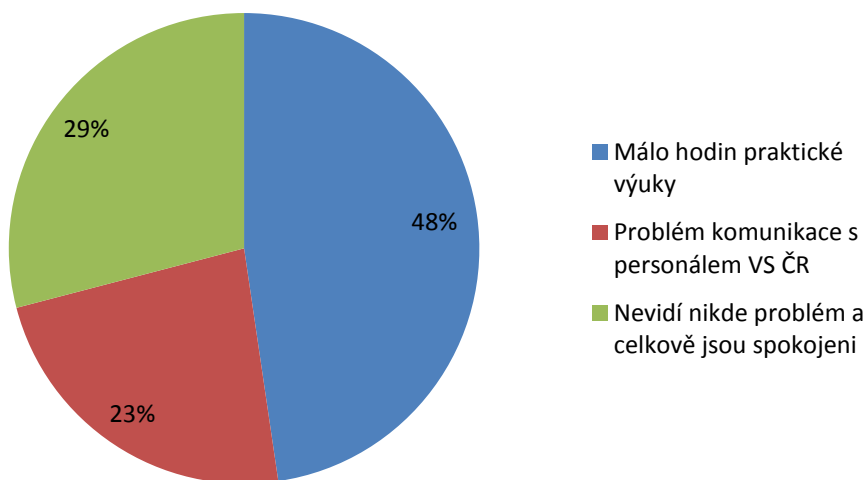
Ze shora uvedených údajů vyplývá, že pokud by si stávající studující na SOU Vinařice mohli libovolně vybrat učební obor, tak by nejvíce preferovali stávající vyučovaný obor Provoz společného stravování, nebo Kuchařské práce s počtem 52 (52%) odsouzených. Dále následoval zájem o řemeslnické profese s počtem 26 (26%) odsouzených. Práci v kanceláři, by se chtělo věnovat 20 (20%) odsouzených, kde převažoval zájem o IT technologie. V ostatních profesích by se nejraději realizovali 2 (2%) odsouzení. Jeden v oblasti zemědělství a jeden by uvítal otevření oboru instruktora ve fitcentru.

Graf č. 11: Splňuje aktuální studium na SOU očekávání žáků

Z grafu vyplývá, že převážná většina s počtem 92 (92%) žáků, je spokojena a studium splňuje jejich očekávání. Nejčastěji zmiňují důvody, jako jsou možnost pracovního uplatnění po výkonu trestu, kvalitní výuka, nebo umožnění při výkonu trestu se dál vzdělávat. Pro 8 (8%) odsouzených je studium podvod, nebo výsměch a úroveň výuky je špatná.

Graf č. 12: Celkové hodnocení SOU Vinařice, v čem žáci vidí největší problém, co jim chybí ve výuce

Z údajů jasně vyplývá, že 48 (48%) odsouzených uvádělo, jako hlavní problém učiliště malý počet odborné praxe, naopak 29 (29%) odsouzených hodnotí, chod SOU kladně a nevidí nikde problém a 23 (23%) dotazovaných uvádělo problém v komunikaci, nebo v malé podpoře od zaměstnanců VS ČR. Převážně uváděli, že jim není dostatečně umožněno vzdělávání v mimoškolním čase, nebo malá dostupnost odborné literatury ve vězeňské knihovně.

6.4.1 Komparace dat

Při vyhodnocování dotazníku jsem dospěl k názoru, že odpovědi vypovídají o celkové osobnosti respondentů potažmo o kvalitě a možnosti jejich resocializace.

U otázky č. 7 jsem se blíže zajímal, proč 6 odsouzených odpovědělo, že nevědí, proč studují. Z jejich předešlých odpovědí na ostatní otázky jsem dospěl k vysvětlení, že se jedná o studenty odsouzené k výkonu trestu více než třikrát s věkovou hranicí nad 46 let a tudíž se jedná o studenty s vysokou recidivou a nízkou chutí změnit vlastní život.

U otázky č. 8 mě zaujala odpověď 12 studentů, kteří nemají zájem po ukončení výkonu trestu pracovat v oboru, ve kterém se vyučili. Při bližším zpracování jejich dat jsem zjistil, že spadají do věkové kategorie nad 46 let a před výkonem trestu nepracovali, proto se dá předpokládat, že ke směně stylu a postojů v jejich životě spíše nedojde.

U otázky č. 11 jsem se blíže zaměřil na 8 odsouzených, kteří v dotazníku uvedli, že studium nesplňuje jejich očekávání. Při bližším rozboru jejich ostatních odpovědí jsem zjistil, že všichni spadají do věkové kategorie nad 46 let, a jejich aktuální délka trestu je více jak 7 let a ve výkonu trestu jsou více než potřetí. Tyto údaje, jak uvádějí studie, objasňují určitou recidivu odsouzených a vysvětlují záporných postoj ke studiu a VSČR.

Dále bylo zjištěno, že se ve všech výše uvedených otázkách objevují 3 stejní respondenti. Při bližším zaměření na jejich ostatní odpovědi, jsem zjistil, že všichni spadají do věkové kategorie nad 46 let, což by mohlo vysvětlovat jejich postoj. Práce s odsouzenými, kteří spadají do této věkové kategorie, nebo jsou ve výkonu trestu poněkoličtější je vždy obtížnější, než u ostatních odsouzených. Jejich postoj k životu a ke změně vlastního života je spíše negativistický.

Celkové vyhodnocení odpovědí naznačuje, že odsouzení, kteří jsou ve výkonu trestu poprvé, a jejich věková hranice je do 26 let, byli před výkonem trestu zaměstnáni, nebo evidováni na Úřadu práce, tak se ke studiu staví se snahou se dál sebevzdělávat, a pokud bude možnost tak pracovat v nově vyučeném oboru. U těchto odsouzených lze předpokládat pozdější zařazení do společnosti a možnost pracovního uplatnění, naopak u odsouzených s vysokou recidivou a negativistickým přístupem ke všemu novému se tato možnost rapidně snižuje.

6.5 Závěr výzkumné části

Výzkumná část byla realizována ve Věznici Vinařice, konkrétně v soukromém SOU působícím v prostorách věznice. Cílem výzkumu bylo analyzovat situaci na tomto učilišti. K dosažení cíle jsem stanovil výzkumné otázky.

Hlavním cílem bylo zmapovat, co motivuje odsouzené studenty, ke studiu SOU ve Vinařicích.

- Co motivuje odsouzené ke studiu?

Výsledek výzkumu: Ze 100 dotazovaných studentů SOU Vinařice jich 40 (40%) odsouzených odpovědělo, že největší motivací ke studiu je možnost se dál vzdělávat a zvyšovat si tak kvalifikaci. (viz. Graf č. 7)

Dílčí cíl č. 1 měl objasnit, jestli studenti uvažují po ukončení trestu o seberealizaci v oboru, ve kterém se vyučili.

- Kolik odsouzených se chce, po ukončení trestu realizovat v oboru, ve kterém se vyučili?

Výsledek výzkumu: Ze 100 dotazovaných studentů SOU Vinařice jich většina 58 (58%) odsouzených odpovědělo, že pokud budou mít možnost, tak chtějí po propuštění z výkonu trestu, dál pracovat v oboru, ve kterém se vyučili v SOU Vinařice. (viz. Graf č. 8)

Dílčí cíl č. 2 měl objasnit, jestli studenti po ukončení výkonu trestu uvažují o dalším sebevzdělávání.

- Kolik odsouzených uvažuje po ukončení trestu o dalším sebevzdělávání?

Výsledek výzkumu: Většina (60%) odsouzených studentů po ukončení výkonu trestu uvažuje o dalším sebevzdělávání. Ze 100 dotazovaných odpovědělo 37 (37%) studentů, že by rádo po dokončení studia na SOU pokračovalo ve studiu, které je zakončeno maturitní zkouškou a 23 (23%) žáků se po skončení studia na SOU chce věnovat rekvalifikačním, či krátkodobým kurzům. (viz. Graf č. 9)

Závěrem můžeme konstatovat, že vždy je co zlepšovat, v odpovědích na otázku č. 12, kde žáci vidí největší problém, nebo co jim chybí ve výuce, tak nejvíce uvádějí špatnou komunikaci s personálem VSČŘ a málo hodin praktické výuky. Proto jako velice důležité spatřuji zkvalitnění spolupráce mezi vychovateli a ostatními penitenciárními pracovníky.

Vychovatel tráví s odsouzenými nejvíce času, proto je důležitý jeho výchovný a vzdělávací vliv. Hlavní prioritou by pro něj měla být práce s odsouzenými v součinnosti s dalšími penitenciárními pracovníky. Přidělené odsouzené zná osobně, zná jejich sociální vztahy, podílí se na výběru odsouzených k zařazování do vzdělávacího procesu, nebo do zaměstnání. Důležitá může být jeho pomoc při mimoškolních přípravách odsouzených, nebo pomoc při výběru vhodné učební literatury. Jeho odborné a odpovědné zapojení může zvyšovat kvalitu současného systému vzdělávání odsouzených, který VSČŘ s pomocí různých subjektů úspěšně realizuje.

Můžeme konstatovat, že na kvalitách vychovatele mnohdy závisí, nakolik bude proces resocializace úspěšný.⁶⁶

7 Závěr

Cílem celé společnosti je propustit z výkonu trestu odnětí svobody osobu, která naplnila určité znaky resocializace a její začlenění do společnosti nebude představovat další rizika. Dokázat přijmout a dodržovat morální, nebo zákonné normy dané společností a státu je pro tyto osoby někdy obtížné a do výkonu trestu se vrací zpět. Tím, že vzniká vysoká recidiva, tak stát potažmo celou společnost to silně finančně zatěžuje, proto má smysl vkládat finanční prostředky do dalšího vzdělávání, což později usnadňuje uplatnění a začlenění propuštěné osoby ve společnosti. Velká část odsouzených svou

---

⁶⁶ HÁLA, Jaroslav. *Úvod do teorie a praxe vězeňství*. Vyd. 2. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2006. 183 s. ISBN 80-86708-30-6.

možnost dál se vzdělávat využívá a zájem o studium stále stoupá. Proto GŘVS ve spolupráci s MŠMT a dalšími organizacemi intenzivně vzdělávání ve výkonu trestu podporuje.

Cílem práce bylo objasnit základní pojmy z penologie, funkci vzdělávacích středisek ve věznicích a přiblížení přístupu k profesnímu vzdělávání odsouzených osob. Teoretická část práce byla vypracována na podkladech odborné literatury, jejichž obsah je uveden na konci této práce.

Praktická část se zabývá samotnými výzkumným šetřením, které bylo realizováno, na SOU Vinařice, kde bylo také provedeno dotazníkového šetření. Celkově bylo rozdáno 105 dotazníků všem aktivním žákům učiliště, ale vyhodnoceno bylo jen 100 dotazníků z důvodu, že 5 dotazníků nebylo možno vyhodnotit. Hlavním cílem bylo zjistit motivaci a přístup ke studiu odsouzených osob v rámci specifických podmínek ve výkonu trestu. Jedná se jen o vyplnění volného času a využití výhod pro studující odsouzené, nebo je motivující faktorem ke studiu možnost se dál vzdělávat. Dotazníkové šetření jasně prokázalo, že pro většinu odsouzených je největší motivací ke studiu možnost se dál vzdělávat a po ukončení výkonu trestu novou kvalifikací využít a chtít pracovat. Vzhledem k trestní recidivě v minulosti, nebo sociálnímu zázemí, nemělo vysoké procento odsouzených v minulosti možnost získat odpovídající vzdělání. Proto je spolupráce VSČR a MŠMT důležitá a prospěšná, nejen pro odsouzené, ale i pro společnost. Výrazně se snižuje riziko další recidivy a zvyšuje se šance, že se odsouzení po ukončení trestu pracovně a sociálně zařadí do společnosti. Důležitý je zodpovědný přístup VSČR k problematice celoživotního vzdělávání. Snaží se vynakládat prostředky a úsilí na podporu SOU VSČR a jeho vzdělávacích středisek, nebo podporuje vstup soukromých vzdělávacích subjektů do prostředí vězeňského systému.

Osobně se domnívám, že v budoucnu by VSČR měla zlepšit spolupráci s nestátními subjekty, které by mohli ve věznicích pokračovat, ve vzdělávacích aktivitách zakončené například certifikáty, nebo potvrzením o účasti. Více pozornosti by se také mělo věnovat mladistvým a mladým dospělým, u kterých se ještě neprojevila recidiva a jejich další vzdělávání a resocializace může být méně složitá.

8 Seznam použitých informačních zdrojů.

ČESKO. Zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční stráž. In: Sbírnka zákonů České republiky. 1992.

ČESKO. Zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů. In: Sbírnka zákonů České republiky. 1999.

ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákon. In: Sbírnka zákonů České republiky. 2009.

ČESKO. Zákon č. 129/2008 Sb., o výkonu zabezpečovací detence. In: Sbírnka zákonů České republiky. 2008.

ČESKO. Nařízení generálního ředitele Vězeňské služby ČR č. 71/2013 o vazebních věznicích a profilaci věznic VSČR.

ČESKO. NGŘ 21/2010, kterým se stanoví úkoly zaměstnanců a příslušníků Vězeňské služby České republiky při zabezpečování výkonu trestu odnětí svobody, výkonu vazby a výkonu zabezpečovací detence.

ČESKO. NGŘ 26/2006, kterým se stanoví úkoly občanských zaměstnanců a příslušníků Vězeňské služby.

ČESKO. Vyhláška Ministerstva spravedlnosti, 345/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Dostupné na <http://www.vscr.cz/vazebni-veznice-hradec-kralove-75/o-nas-1581/vyhlaska-345-1999-sb-kterou-se-vydava-rad-vykonu-trestu-odneti-svobody-6876>.

ČERNÍKOVÁ, Vratislava a Vojtěch Sedláček. *Základy penologie pro policisty*. Vyd. 1. Praha, 2002: Policejní akademie České republiky, 2002. 148 s. ISBN 80-7251-104-1.

Evropská vězeňská pravidla: doporučení rady Evropy č. R (87) 3: důvodová zpráva a komentář. Praha: České vězeňství, 1996. 85 s. ISBN 80-2387-763-1.

HÁLA, Jaroslav. *Úvod do teorie a praxe vězeňství*. Vyd. 2. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2006. 183 s. ISBN 80-86708-30-6.

HENDRYCH, Igor. *Vybrané kapitoly z penologie*. Vyd. 1. Opava: Slezská univerzita v Opavě, 2010. 73 s. ISBN 978-80-7248-574-1.

MAŘÁDEK, Václav. *Vězeňství*. Vyd. 1. Ostrava: Ostravská univerzita, 2005. 203 s. ISBN 80-7368-002-5.

Organizační struktura VS ČR. In: Vězeňská služba ČR [online]. Vězeňská služba České republiky. [cit. 2015-05- 15.] Dostupné z <http://www.vscr.cz/stredni-odborne-uciliste/o-nas-1656/organizacni-struktura-1662/>

Organizační struktura SOU. In: Vězeňská služba ČR ČR [online]. Vězeňská služba České republiky. [cit. 2014-12-10.] Dostupné z <http://www.vscr.cz/stredni-odborne-uciliste/o-nas-1656/organizacni-struktura-1662/>

Organizační jednotky. In: Vězeňská služba ČR [online]. Vězeňská služba České republiky. [cit. 2015-02- 19.] Dostupné z <http://www.vscr.cz/oj/>

Poskytované vzdělání v oboru/ Vězeňská služba ČR [online]. 2012 [cit. 2015-02-19]. Dostupné z <http://www.vscr.cz/stredni-odborne-uciliste/o-nas-1656/zakladni-informace-1659/>

SOCHŮREK, Jan. *Kapitoly z penologie*. I díl: Úvod do teorie trestu a trestání. Vyd. 1. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2007. 57 s. ISBN 978-80-7372-203-6.

SOCHŮREK, Jan. *Kapitoly z penologie*. II díl: Teorie a praxe zacházení s vězňnými. Vyd. 1. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2007. 77 s. ISBN: 978-807372-204-3.

SOCHŮREK, Jan. *Kapitoly z penologie*. III díl: Negativní jevy ve vězení. Vyd. 1. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2007. 69 s. ISBN 978-80-7372-205-0.

SOU Vinařice / Vězeňská služba ČR [online]. [cit. 2014-12-3]. Dostupné z <http://www.vscr.cz/veznice-vinarice-97/o-nas-1636/duchovenska-sluzba-a-nevkladni-organizace-1025/sou-vinarice-1101/>

UHLÍK, Jan. *Historie věznění a vězeňství v Čechách*. Vyd. 1. Stráž pod Ralskem: Institut vzdělávání Vězeňské služby v ČR, 2006. 319 s. ISBN 80-2399-417-4.

Věznice Vinařice se představuje/ Vězeňská služba ČR. [online]. [cit. 2014-12-14]. Dostupné z <http://www.vscr.cz/veznice-vinarice-97/o-nas-1636/veznice-vinarice-770/>

VÁŇA, Martin. *Střední odborné učiliště, učiliště a odborné učiliště Vězeňské služby České republiky 1983-1998*. Vyd. 1. Praha: Vězeňská služba České republiky, 1998. 122 s. ISBN: 80-2384-224-2.

9 Seznam příloh

Příloha 1 - Dotazník

Příloha 2 – Ukázka vyplněného dotazníku

Příloha 1.

Vážení,

dovoluji si vás poprosit o vyplnění anonymního dotazníku s 10 otázkami, k potřebě vypracování mé bakalářské práce, která se zabývá vzdělávání odsouzených ve výkonu trestu. Výsledky budou použity pouze pro mou potřebu k zpracování práce. Velice děkuji za váš čas a ochotu při vyplňování dotazníku. Jiří Hrdlička

DOTAZNÍK

(vybrané zakroužkujte, nebo dopište)

1. Věková kategorie

☐ do 26 let	☐ 36 – 45 let
☐ 27 – 35 let	☐ 46 – 55 let

2. Ve výkonu trestu jsem

☐ poprvé	☐ potřetí
☐ podruhé	☐ více než třikrát

3. Aktuální délka trestu odnětí svobody? (dopsat)

.....

4. Ve výkonu trestu jsem aktuálně zařazen do kategorie

☐ A	☐ C
☐ B	☐ D

5. Před nástupem výkonu trestu jsem byl

- zaměstnán jako .....
- evidován na Úřadu práce
- nezaměstnán a neevidován na Úřadu práce
- jiná možnost uveďte.....

6. Ukončený typ školy

☐ dokončená základní škola	☐ nedokončená základní škola
☐ vyučen	☐ nedokončené SOU
☐ vyučen s maturitou	☐ SOŠ s maturitou
☐ VOŠ	☐ vysoká škola
- popřípadě doplňte druh oboru vzdělání.....

7. Označte co Vás motivovalo ke studiu středního odborného učiliště

- nevím
- výhody ve věznici (přídavek stravy atd.)

- lepší posuzování při žádosti k podmíněnému propuštění
- využití volného času
- možnost přemístění do jiné věznice
- snaha o sebevzdělávání popřípadě získání výučního listu.
- jiná možnost uveďte.....

8. Po ukončení VTOS a úspěšném absolvování středního odborného učiliště

- chci pracovat v oboru
- nechci pracovat v oboru
- nevím

9. Co se týče vzdělávání v mém budoucím životě

- uvažuji o složení maturitní zkoušky
- chci se věnovat různým rekvalifikačním kurzům v oboru
- nebudu se dál vzdělávat
- nevím
- jiná možnost, uveďte.....

10. Pokud byste si mohl ve VTOS vybrat studijní obor, o jaký by se jednalo?

- napište jeho název a svou odpověď zdůvodněte.....
- .....
- .....

11. Splňuje aktuální studium na SOU ve VTOS vaše očekávání

- ano, zdůvodněte.....
- .....
- ne z důvodu.....
- .....

12. Jak celkově hodnotíte SOU, s čím je problém, co chybí ve výuce apod.?

- Prostor pro Vaše náměty a komentáře.....
- .....
- .....

7. Označte co Vás motivovalo ke studiu středního odborného učiliště

- nevím
- výhody ve věznici (přídavek stravy atd.)
- lepší posuzování při žádosti k podmíněnému propuštění
- využití volného času
- možnost přemístění do jiné věznice
- snaha o sebevzdělávání popřípadě získání výučního listu.
- jiná možnost uveďte.....

8. Po ukončení VTOS a úspěšném absolvování středního odborného učiliště

- chci pracovat v oboru
- nechci pracovat v oboru
- nevím

9. Co se týče vzdělávání v mém budoucím životě

- uvažuji o složení maturitní zkoušky
- chci se věnovat různým rekvalifikačním kurzům v oboru
- nebudu se dál vzdělávat
- nevím
- jiná možnost, uveďte.....

10. Pokud byste si mohl ve VTOS vybrat studijní obor, o jaký by se jednalo?

- napište jeho název a svou odpověď zdůvodněte..... *KADERNÍK*
VELIKOŠ ME STŘIHANI BAVÍ A JE TO PŮJ KONEČEK

11. Splňuje aktuální studium na SOU ve VTOS vaše očekávání

- ano, zdůvodněte.....
CHCI DÁL STUDOVAT
- ne z důvodu.....

12. Jak celkově hodnotíte SOU, s čím je problém, co chybí ve výuce apod.?

- Prostor pro Vaše náměty a komentáře.....
NIC NECHYBÍ